

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

28 mei 1997

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECREET WIJZIGING ARTIKEL 48 WETBOEK DER SUCCESSIERECHTEN INZAKE IN PARTNERIAAT SAMENWONENDEN

DECREET WIJZIGING ARTIKEL 56 WETBOEK DER SUCCESSIERECHTEN

Inhoud

Nr. 43

Woensdag 28 mei 1997
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Motie van orde	
Voorstel tot spoedbehandeling	1
Sprekers : de heren Jos Geysels en Johan De Roo	
Voorstel van decreet van de heer Guy Swennen c.s. houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden – 488 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 11	
Algemene bespreking	1
Sprekers : de heren Johan De Roo en Ludo Sannen, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heren Carlos Lisabeth, verslaggever en Guy Swennen, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Nelly Maes, de heren Carl Decaluwé en Karel De Gucht, mevrouw Patricia Ceysens, de heren Herman De Reuse, Patrick Lachaert, Christian Verougstraete, Chris Vandenbroeke, Peter Desmet, Jos Stassen, Leo Cannaearts, Paul Van Grembergen, John Taylor en Emiel Verrijken en minister Wivina Demeester-De Meyer	
Artikelsgewijze bespreking	30
Voorstel van decreet van de heren John Taylor en Peter Vanvelthoven houdende wijziging van artikel 56 van het Wetboek der Successierechten – 645 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	33
Spreker : de heer Gilbert Bossuyt, verslaggever	
Artikelsgewijze bespreking	33
Regeling van de werkzaamheden	33

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.13 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Maria Tyberghien-Vandenbussche : gezondheidsredenen ;

Patrick Hostekint : ambtsverplichtingen.

MOTIE VAN ORDE**Voorstel tot spoedbehandeling**

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, onze fractie heeft een voorstel van resolutie ingediend met betrekking tot de voorwaarden die het Vlaams Parlement stelt om een vernieuwd Europees Unieverdrag goed te keuren. Op 16 en 17 juni 1997 gaat de top van Amsterdam door. We zijn van oordeel dat het Vlaams Parlement terzake een initiatief moet nemen. De recente gebeurtenissen, zoals die bij Renault-Vilvoorde, tonen de noodzaak hiervan aan. Ons voorstel van resolutie is gisteren aan de fractievoorzitters overhandigd. We vragen de spoedbehandeling van dit voorstel van resolutie.

De voorzitter : We zullen daar vandaag, na de afhandeling van de actuele vragen, een oordeel over vellen.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, tenzij we op het voorstel van de heer Geysels zouden ingaan, wil ik voorstellen om dit voorstel van resolutie bij voorrang in de commissie te behandelen.

De voorzitter : Is het parlement het hiermee eens ?
(*Instemming*)

Dan wordt dit voorstel van resolutie naar de bevoegde commissie verwezen, waar het voorstel van resolutie bij voorrang zal worden behandeld.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Guy Swennen c.s. houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden

– 488 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 11

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heer Swennen c.s. houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden.

De algemene bespreking is geopend.

Ik wijs de vergadering tevens op de reflectienota die de CVP-fractie heeft ingediend.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, in het Uitgebreid Bureau is geen afspraak gemaakt over enige spreektijdbeperking voor het debat over de successierechten. Ik stel voor dat dit debat zijn normale verloop zou kennen en in plenaire zitting wordt behandeld op dezelfde wijze als dat voor elk ander voorstel of ontwerp van decreet het geval is.

De voorzitter : Dit impliceert dat elke fractie over maximaal dertig minuten spreektijd beschikt.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik herinner me nog de onaangename bespreking van het decreet op het basisonderwijs. Toen heeft men ook, zonder enige voorafgaande afspraak, verwezen naar het Reglement. Het Reglement zegt duidelijk dat elke fractie dertig minuten spreektijd krijgt voor dergelijke besprekingen.

De voorzitter : Het Reglement voorziet inderdaad in dertig minuten spreektijd per fractie.

Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer de voorzitter, ik zou toch willen verzoeken om het Reglement in dit geval niet al te strikt toe te passen. U bent een grote voorstander van een nieuwe politieke cultuur. Ik wil u wijzen op het feit dat dit voorstel, volgens de indieners ervan, een grote historische betekenis heeft.

Pas gisteren hebben we kennis kunnen nemen van nieuwe amendementen die een ingrijpende wijziging aan de tekst impliceren. Ook wil ik het feit benadrukken dat in het commissieverslag niet alle betogen zijn vermeld die effectief zijn gehouden. Om al deze redenen verzoek ik u om voldoende spreektijd om me de kans te geven mijn standpunt goed te verwoorden.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere, uw fractieleider heeft hier benadrukt dat er geen afspraken zijn gemaakt. We passen dus het Reglement toe. Ik heb steeds het Reglement toegepast vanuit de overtuiging dat eenieder zijn mening hier moet kunnen verwoorden. Maar als men hier de spreektijd van dertig minuten zou willen opdrijven tot een uur, dan zou men duidelijk het Reglement overtreden. Het Reglement is duidelijk, we moeten er ons dus zo goed mogelijk aan houden. Zijn er nog andere algemene uiteenzettingen ?

De heer Lisabeth, verslaggever, heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, de commissie voor Financiën en Begroting besprak het voorliggend voorstel van decreet, dat dateert van 26 november 1996, gedurende twee vergaderingen : op 11 december 1996 en op 23 april 1997. Ondertussen was het advies van de Raad van State gevraagd. Op 23 april werd het voorstel na amenderingen goedgekeurd. Voor de goede orde en voor een volledig overzicht van de in de commissie aan bod gekomen discussie, verwijs ik naar mijn verslag over het voorstel van decreet van de heren De Gucht, Sannen en Lachaert houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten. Ik verwijs met name naar het schriftelijk verslag terzake van 23 januari 1997.

Het nu voorliggend voorstel van decreet werd door de hoofdindieners, de heer Swennen, uitgebreid toegelicht. Ik beperk me hier tot de essentiële elementen. De uitdrukking in partneriaat samenwonen-

den, wordt omschreven als een leefgemeenschap tussen twee personen, ongeacht hun geslacht, gekenmerkt door een bestendigheid of minstens een intentie van bestendigheid. Deze situatie is zeer vergelijkbaar met deze waarin gehuwden zich bevinden. De achterliggende zorg van dit voorstel is het steeds groeiend percentage van de bevolking dat zich niet in een huwelijk maar wel in een of andere vorm van samenwonen, als partners engageert.

Het uitgangspunt is dat, conform het gelijkheidsbeginsel, vergelijkbare samenlevingsvormen vergelijkbare rechtsgevolgen moeten hebben. De huidige wetgeving inzake successierechten beschouwt ongehuwd samenwonenden als vreemden. Dit wil zeggen dat ze het hoogste tarief betalen wanneer ze elkaar bij testament als erfgenaam aanduiden.

Wat de heffing van successierechten betreft, is het eigenlijke doel van het voorstel van decreet een relatie sui generis te erkennen tussen de in partneriaat samenwonenden die onder bepaalde voorwaarden en mits het administratief in orde maken van een aantal formaliteiten, aan hun samenwonen gestalte hebben gegeven. De indiener heeft deze voorwaarden en formaliteiten uitgebreid toegelicht. Het is essentieel dat men een testament heeft, dat men ingeschreven is in een gemeentelijk partneriaatsregister en dat men handelingsbekwaam is. Sommige toegelichte voorwaarden en formaliteiten waren nadien nog het voorwerp van diverse amendementen. Inzake de bevoegdheidsvraag vertrekken de indieners van het standpunt dat de tarieven van de successierechten zonder twijfel een gewestbevoegdheid zijn.

Tijdens een eerste algemene bespreking werd een ruime discussie gevoerd over de toepassing van het gelijkheidsbeginsel en de bevoegdheidsvraag. Na de discussie waren alle commissieleden het ermee eens om voor verdere behandeling eerst het advies te vragen van de Raad van State over het voorstel zelf en over enkele amendementen. Ik verwijs hiervoor naar het schriftelijk advies van de Raad van State van 3 maart 1997.

Bij de voortzetting van de algemene bespreking werd gediscussieerd over volgende aspecten van de zaak : de kloof tussen het vigerend recht en het maatschappelijk rechtsgevoel ; de vraag naar een globale of een punctuele regeling ; de bevoegdheidsvraag ; de toepassing van het gelijkheidsbeginsel en de niet-discriminatie, de politieke keuze, de maatschappelijke erkenning en de morele overwegingen die het voorstel van decreet inhoudelijk

Lisabeth

bevatten ; het partneriaatsregister als dusdanig ; de mogelijke budgettaire gevolgen.

Over bijna elk van deze discussiepunten kwamen soms tegengestelde, soms genuanceerde visies tot stand bij de uitgesproken voorstanders van de regeling en zij die eerder tegen het voorstel zijn.

Zonder de door de commissieleden gebruikte argumenten nominatief te vermelden, kan men zeggen dat de voorstanders van het decreet zich onder meer beroepen op de volgende argumenten. Ik beperk mij tot de voornaamste en geef ze beknopt weer. Het voorstel zet een eerste stap naar juridische erkenning van een samenlevingsvorm die sedert decennia uitgroeit tot een nieuwe maatschappelijke realiteit. Hiermee kan ook een signaal worden gegeven aan de federale wetgever. Het Vlaams Gewest is wel degelijk bevoegd. Hiervoor wordt verwezen naar elementen uit het advies van de Raad van State. Ook voor het opzetten van een adequaat bewijsmiddel voor het duurzaam samenwonen, het zogenaamde partneriaatsregister, is het Vlaams Gewest bevoegd. Het voorstel voldoet aan het gelijkheidsbeginsel. Dat is trouwens een politiek keuzevraagstuk. Het voorstel maakt enkel een rechtsgevolg gelijk, en dit op voorwaarde dat de partners duurzaam samenwonen en bovendien aan een aantal administratieve eisen voldoen. Door de gemeenten te verplichten een partneriaatsregister bij te houden, kan worden tegemoet gekomen aan enkele opmerkingen van de Raad van State. Tot daar de voornaamste argumenten van de voorstanders.

Ook zonder ze nominatief te noemen, kan men zeggen dat de commissieleden die negatief of kritisch zijn ten aanzien van dit voorstel onder meer de volgende argumenten hanteerden. Het voorstel bevat slechts een punctuele regeling omdat het gros van de bevoegdheden die nodig zijn om een sluitend statuut uit te werken voor de samenwonenden, aan de decreetgever ontsnappen. Daarbij werd gepleit voor een meer globale regeling, uitgewerkt op de verschillende bevoegdheidsniveaus, waarvan het federale niveau het grootste deel voor zijn rekening zal moeten nemen. Er worden fundamentele twijfels geuit over het feit of de Vlaamse decreetgever bevoegd is. Voor de aanslagvoeten en vrijstellingen is men ongetwijfeld bevoegd, maar dit geldt niet voor het erfrecht. Verwijzen naar de impliciete bevoegdheden volstaat hier niet omdat niet aan de noodzakelijke voorwaarden hiervoor is voldaan : de aangelegenheid is niet marginaal en een gedifferentieerde regeling is niet opportuun. In

de huidige stand van wetgeving is het gelijkheidsbeginsel volgens sommigen slechts geschonden voor die personen die door de wet geen huwelijk kunnen aangaan, en niet voor samenwonende partners van verschillend geslacht, vermits zij kunnen huwen. Het laatste tegenargument is dat het voorstel de wederzijdse verantwoordelijkheid, met rechten en plichten, niet voldoende garandeert. Tevens ontbreekt er voldoende controleerbaarheid.

Op een aantal meer punctuele opmerkingen ga ik hier niet verder in. Op de vraag naar de mogelijke budgettaire gevolgen, antwoordt de minister dat dit onmogelijk te berekenen is, omdat er geen referentiemateriaal voorhanden is. Anderen wijzen erop dat er met dit voorstel minder gebruik zou worden gemaakt van bestaande ontwijkingsmechanismen.

Ik kom nu tot de artikelsgewijze bespreking. Om tegemoet te komen aan enkele opmerkingen van de Raad van State, werden er door verschillende commissieleden nieuwe amendementen ingediend en andere weer ingetrokken. Diverse ingediende amendementen werden ook ingetrokken omdat een meerderheid zich kon terugvinden in nieuwe amendementen. Deze amendementen hadden in essentie tot doel : de termijn van inschrijving in een gemeentelijk partneriaatsregister van twee jaar ononderbroken inschrijving op drie jaar brengen, de gemeenten van het Vlaams Gewest een partneriaatsregister doen bijhouden, en ten slotte de wijze bepalen waarop tijdens een overgangsperiode de als in partneriaat samenwonenden kunnen worden gedefinieerd. Deze amendementen werden aanvaard met 8 tegen 7 stemmen. Het aldus geamendeerde voorstel van decreet werd artikelsgewijs en in zijn geheel goedgekeurd met 8 tegen 7 stemmen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, zelden wordt een voorstel of ontwerp van decreet zo intensief binnenstebuiten gekeerd, vooral tot de stemming ervan wordt overgegaan.

Het spreekwoord zegt dat men van de nood een deugd kan maken. Ik meen dat we die kunst terzake naar best vermogen hebben trachten te beoefenen. We hebben maximaal rekening gehouden met het advies van de Raad van State. De reflectienota vanwege de CVP werd zeer ernstig genomen en resulteerde in tal van amendementen. Daarnaast hebben we ons geen enkele moeite getroost zelf

Swennen

een waslijst gespecialiseerde adviezen in te winnen, en daar de nodige conclusies uit te trekken.

Men kan daar echter niet tot in het oneindige mee doorgaan. Op een bepaald ogenblik moet men een streep durven trekken en beslissen, zo niet vervalt men in parlementair immobilisme.

Geen enkele wet of decreet met enigszins innovierend karakter kan en mag voor de toepassing ervan een perfectielabel meekrijgen. Dergelijke wet- en decreetgeving valt nu eenmaal niet onder exacte wetenschappen. De toetsing aan en de evolutie van de praktijk, de rechtspraak en rechtsleer, kan en moet te allen tijde aanleiding zijn voor mogelijke bijsturing, in casu door de decreetgever.

Het voorstel mag, in de huidige stand van zaken met de amendementen die ik zo dadelijk zal toelichten, naar onze mening staatsrechtelijk stevig juridisch onderbouwd en fiscaal-technisch verfijnd worden genoemd. Dit decreet tegenover de publieke opinie het brandmerk van rechtsonzekerheid meegeven zou dan ook betreuenswaardig zijn. Dames en heren, het juridisch mistgordijn dat rond dit voorstel hing met betrekking tot de bevoegdheid van het Vlaams Parlement, is opgetrokken. De kwestie van de onrechtstreekse, impliciete bevoegdheden van het Vlaams Gewest is helemaal niet aan de orde. Ten onrechte werd en wordt het debat op dit vlak gevoerd.

Dit voorstel beperkt zich volledig tot het wijzigen van de aanslagvoet en de vrijstellingen van de successierechten. Deze aangelegenheid is, in overeenstemming met artikel 4, paragraaf 2 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, zonder enige mogelijke betwisting een gewestbevoegdheid. Het betreft dus een rechtstreekse, toegewezen en zuiver fiscale bevoegdheid van het gewest.

Elke fiscale maatregel is in eender welk opzicht een maatregel die van beleid getuigt. Ten onrechte wordt het voorstel verweten dat het afwijkt van of ingrijpt in het burgerlijk recht. Als de fiscale wetgever tarieven bepaalt, is hij niet gebonden door het burgerlijk recht. Overigens regelt het voorstel geen aangelegenheid van burgerlijk recht. Ik wil er u op wijzen dat het burgerlijk recht ongehuwd samenwonen niet verbiedt. Het voorstel gaat dus niet in tegen een regel van burgerlijk recht, het wijzigt dat recht niet. We menen dit niet treffender te kunnen illustreren dan met een uitspraak van de geestelij-

ke vader van ons burgerlijk wetboek, Napoleon Bonaparte – en ik citeer : *Les concubins se passent de la loi, la loi se désintéresse d'eux.* Einde citaat.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer Swennen, ik denk dat u met dit citaat juist aantoonst dat het om een gewild onderscheid gaat.

De heer Guy Swennen : Nee, het is een bewust gecreëerd vacuüm. Dat betekent dat u door uw uiteenzetting nog eens in de verf zet dat het burgerlijk wetboek het ongehuwd samenwonen niet verbiedt.

Mevrouw Sonja Becq : Er is een verschil tussen het verbieden van een welbepaalde situatie en er al dan niet een kader voor creëren.

De heer Guy Swennen : Daarenboven is er nog een veel krachtigere argumentatie die we tot vandaag nog niet in de verf hebben gezet. De federale wetgever tolereert al decennia lang de door de hoven en rechtbanken opgebouwde de facto rechtspositie van ongehuwd samenwonenden. Ik verduidelijk dat dadelijk met voorbeelden die ik tot nog toe niet heb aangehaald. De federale wetgever tolereert evenzeer de groeiende praktijk van bijvoorbeeld de tontine of aanwasbedingen, de techniek van de levensverzekering en de zogenaamde bedingen ten behoeve van een derde in het algemeen. Dit zijn allemaal procédés om de langstlevende ongehuwde partner te begunstigen. In het licht van die federaal getolereerde constructies kan men bezwaarlijk beweren dat dit voorstel een aanval op het huwelijk is. Integendeel, die constructies zijn onmiddellijk aanvaard. Het partneriaat stelt strengere vereisten inzake duurzaamheid voorop. Omwille van de duurzaamheid van en de vergelijkbaarheid met het huwelijkse samenleven hebben we een strengere omkadering uitgebouwd dan in een eerder voorstel van de heer Lachaert. Binnen de zuiver Vlaamse fiscale bevoegdheid gaat dit successierechtenpartneriaat veel minder ver dan de federaal getolereerde constructies. Daarenboven zijn die constructies beschermingsmaatregelen voor handigen en goeuden die vanuit hun beurs de stap kunnen zetten naar en/of de weg vinden naar een advocaat of notaris. Dit partneriaat is daarentegen laagdrempelig, kosteloos en dus sociaal.

Tot slot van dit algemene bevoegdheidsaspect kunnen we dan ook zeggen dat er geen enkele reden is om, naar aanleiding van een bevoegdheid die door de bijzondere financieringswet als een fiscale

Swennen

bevoegdheid is gekwalificeerd, naar de regel van de impliciete bevoegdheid terug te grijpen.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer Swennen, u verwijst naar het begrip samenwonen dat al bestaat in het federaal recht, bijvoorbeeld in het sociaal zekerheidsrecht. Ik wil wel aantonen dat het daar gaat om het samenwonen zelf en niet om een relatie die totstandkomt. Kinderen die bijvoorbeeld bij hun ouders inwonen hebben recht op een werkloosheidsvergoeding als samenwonende en niet als alleenstaande of gezinshoofd. Het gaat daar om het feitelijk begrip samenwonen.

U zegt dat u zich niet moet houden aan het burgerlijk recht als u in het Vlaams Parlement een fiscale maatregel uitvoert. Waarom bindt u zich wel aan het burgerlijk recht om de feitelijke toestand van samenwonende familieleden te beoordelen en uit te sluiten zoals u in uw amendement op uw amendement op uw voorstel doet ?

De heer Guy Swennen : U geeft een heel mooi voorbeeld. U moet de verantwoording bij de amendementen maar eens lezen. Het is heel duidelijk dat de sociale zekerheidswetgever, een federale wetgever, niet gebonden is door het burgerlijk recht. U zult zeggen dat dit zich op een ander terrein situeert, maar de sociale zekerheidswetgever is evenzeer gebonden door het burgerlijk recht. In het voorbeeld dat u aanhaalt, houdt de sociale zekerheidswetgever – een van de weinige wetgevers die rekening houdt met de feitelijke toestand van samenwonen – rekening met een feitelijk gegeven als dusdanig. Dat heeft niets te maken met relaties, het instituut van het samenwonen of wat dan ook. Hij houdt enkel rekening met een feit. Wat wij binnen onze fiscale bevoegdheid doen, is ook niets anders dan rekening houden met een gegeven, met een rechtsfeit waarop het partnerschap gebaseerd is. Met uw uiteenzetting treedt u dus alleen maar mijn stelling bij.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Neen, helemaal niet, want u sluit het feitelijk gegeven van samenwonen uit in de nieuwe regeling die u hier voorstelt. Voor u worden samenwonende familieleden op grond van het burgerlijk recht uitgesloten. Een dergelijke uitsluiting is wat u in uw laatste amendement doorvoert.

De heer Guy Swennen : Dat heb ik niet gezegd. Ik heb alleen gesteld – en dit vindt trouwens zijn weerslag in alle amendementen – dat dit niet ingrijpt in het burgerlijk recht. U kunt dus niet zeggen dat ik dat burgerlijk recht op ook maar enige wijze doorkruis.

De voorzitter : Door die voortdurende onderbrekingen wordt het voor mij bijzonder moeilijk de spreektijd te bepalen.

Mevrouw Nelly Maes : U kunt dat doen volgens uw wijsheid.

De voorzitter : Ja, maar ik wens achteraf geen opmerkingen te krijgen die mijn wijsheid in vraag zouden stellen.

Mevrouw Nelly Maes : Dat zou ik niet durven.

De voorzitter : Mag ik vragen dat men de spreker de kans geeft zijn ideeën uiteen te zetten en dat men pas daarna intervenueert ? (*Rumoer*)

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik zou alleen een heel eenvoudige vraag willen stellen. Gisteren hebben wij met de post een aantal nieuwe amendementen gekregen. Een van de nieuwe amendementen houdt onder meer in dat, in tegenstelling tot wat tot nog toe in de commissie was besproken, de samenwonende broers, zusters en familieleden tot en met de derde graad niet vallen onder het voorstel dat u hebt gedaan.

Mensen – bijvoorbeeld broers en zusters – die dertig of veertig jaar samenleven, onder hetzelfde dak wonen, voor elkaar zorgen, laat u er dus uit. Maar u behandelt wel de andere samenwonenden die geen familie zijn. Daar komt het op neer.

Nochtans heeft de Raad van State in haar advies zeer duidelijk gesteld dat het gelijkheidsbeginsel niet mocht worden geschonden ten aanzien van samenwonenden, ook wanneer het broers en zusters betreft. Wat is uw antwoord daarop ?

De heer Guy Swennen : Mijnheer De Roo, ik heb daar een zeer duidelijk antwoord op. Ik wens echter in te gaan op het goede voorstel van de voorzitter en eerst mijn betoeg afmaken.

Ik moet wel onmiddellijk repliceren op uw opmerking dat u de amendementen pas gisteren per post hebt ontvangen. Nochtans heb ik die amendemen-

Swennen

ten reeds een halve week geleden aan uw fractie overhandigd.

Mevrouw Sonja Becq : De versie die u mij hebt gegeven, verschilde van de versie die uiteindelijk werd afgedrukt.

De heer Guy Swennen : Inderdaad, maar ik zal hier zeer rustig in blijven. Men moet niet beginnen viten over punten en komma's. (*Rumoer*)

Mevrouw Becq, ik zal u uitleggen wat er gebeurd is en wat ik u trouwens al heb gezegd. Het is een andere versie omdat de diensten van het parlement hun werk, zoals bij elk decreet, hebben uitgevoerd en dus nog aanpassingen hebben doorgevoerd. Ik maak van de gelegenheid gebruik om die diensten daarvoor te danken.

Ik zal dan nu ook mijn antwoord geven op de vraag van de heer De Roo, maar vraag wel in ruil aan de voorzitter verzachtende omstandigheden voor mijn spreektijd.

De voorzitter : Mijnheer Swennen, ik ken geen verzachtende omstandigheden toe. U moet zelf uitmaken al dan niet uitgebreid te antwoorden op de opmerkingen van de collega's. We houden ons voor iedereen aan de spreektijd van dertig minuten.

De heer Guy Swennen : Dan moet men ophouden mij te onderbreken.

De voorzitter : Neen, dan moet u uitmaken of u al dan niet antwoordt op die onderbrekingen.

De heer Guy Swennen : Goed, dan zal ik antwoorden op de vraag van de heer De Roo waardoor ik een stuk uit mijn tekst zal moeten weglaten.

Wat het weglaten van de broers en zusters, neven en nichten en andere bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad betreft, hadden we die inderdaad aanvankelijk niet in ons voorstel opgenomen. De Raad van State heeft toen beslist dat zij wel dienden te worden opgenomen, wat we dan ook hebben gedaan.

Vervolgens is de CVP met haar reflectienota op de proppen gekomen, die op een hele reeks tekortkomingen en mogelijke discriminaties heeft gewezen. Daarop hebben we tal van adviezen ingewonnen en omwille van de mogelijke toets aan het gelijkheidsbeginsel heeft men ons de raad gegeven dit er uit te laten.

Wat de bevoegdheidsafbakening betreft, is er binnen de artikelen van het Wetboek der Successierechten wel een amendement dat een aantal artikelen uit het toepassingsgebied haalt omwille van de federale bevoegdheid. Heffingsgrondslag, toepassingsgebied en procedure blijven immers federaal.

En dan is er het amendement in verband met de territoriale bevoegdheid van het Vlaams Gewest, uiteraard beperkt tot de vijf Vlaamse provincies. We hebben geen enkel risico genomen, en zowel het partneriaatsregister als de samenwoning beperkt tot het Vlaams Gewest. Straks kom ik terug op de categorie van de bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad.

Een tweede polemiek concentreert zich op het gelijkheidsbeginsel. Een eerste argument om met zekerheid te zeggen dat dit voorstel conform het gelijkheidsbeginsel is, is louter juridisch en spreekt niet tot de verbeelding. Het is echter een argument dat juridisch volstaat : het gelijkstellen op fiscaal vlak van huwelijks samenleven met niet-huwelijks samenleven is een beleidskeuze. Een keuze van dergelijke aard kan geen schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet uitmaken.

Maar er is meer. Artikel 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden verleent aan elke burger het recht om zijn privé-leven te organiseren zoals hij dat wil. In geen geval vloeit uit artikel 8 voort dat aan het huwelijk de prioriteit moet worden gegeven. Volgens het verdrag is het huwelijk geen instelling die als instelling voorrang heeft.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer Swennen, u verwijst naar het gehuwd of niet-gehuwd zijn om het gelijkheidsbeginsel te verantwoorden. Hoe kunt u verklaren dat het gelijkheidsbeginsel niet geschonden wordt als in de toekomst met uw voorstel broers en zusters die dertig à vijfendertig jaar samenwonen, 30, 55 of 65 percent zullen betalen op een gecumuleerde erfenis van onroerende en roerende kapitalen, terwijl ongehuwd samenwonden, ook zonder huwelijksband, 3, 9 of 27 percent zullen betalen met een afzonderlijke berekening voor onroerende en roerende kapitalen ? Zeggen dat het gelijkheidsbeginsel hierdoor niet wordt geschonden, begrijp ik niet.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer Swennen, is het zo dat in uw visie de broers en de zusters uitgesloten

Swennen

worden van het sluiten van een partneriaatsvereenkomst ?

De heer Guy Swennen : Mevrouw Maes, op deze vraag zal ik zo dadelijk antwoorden. Ik zou graag eerst mijn gedachtegang afmaken, anders is mijn uiteenzetting niet meer coherent. Ik zal het straks hebben over het gelijkheidsbeginsel en de categorie broers en zusters, de categorie van de bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad.

We kunnen ook wijzen op de stelling van het Hof van Straatsburg in verband met de verhouding ouders-kinderen. Het Hof zegt in het arrest Marckx : het recht op eerbiediging van het gezinsleven veronderstelt het bestaan van een familie, maar artikel 8 maakt geen onderscheid tussen het op het huwelijk gebaseerde en het buitenechtelijke gezin.

De juristen die ik heb geraadpleegd, zeggen formeel dat het onlangs goedgekeurde programmadecreet houdende wijziging van de successierechten, voorbijgaat aan het EVRM-verdrag door het recht op gezinsleven zoals dat door Straatsburg wordt gezien, onvoldoende te onderkennen. Vanuit dit uitgangspunt kan men zeggen dat het voorstel terecht een ongelijkheid corrigeert.

Uitgaande van een bescherming van het recht op het gezinsleven, zoals men dat mag kiezen, opteert het voorstel voor een gelijkschakeling op fiscaal vlak, en op fiscaal vlak alleen, van huwelijks en niet-huwelijks samenleven. Die gelijkheid zou maar geschonden zijn, als aan een groep een voordeel wordt toegekend dat onevenredig is of zonder redelijke verantwoording. Die vraag rijst hier niet, althans niet bij het voorstel. Deze vraag rijst wel bij het eerder genoemde programmadecreet waarbij het Gewest zich mengt in de wijze van organisatie van het gezinsleven.

U weet dat ik een amendement indiende met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel en de uitsluiting van de categorie van de bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad. Er bestaat voor de bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad inderdaad slechts gedeeltelijk een aparte categorie met gunstiger tarifiering in het Wetboek der Successierechten, en dat is een correctie op wat in de verantwoording bij de amendementen geschreven staat. Heel deze categorie kan wel worden geroepen tot de wettelijke erfopvolging. Dat is een wezenlijk verschil. Precies omwille van de eventu-

ele toets aan het gelijkheidsbeginsel, volg ik hier tegen mijn hart in het advies van topjuristen.

Wij mogen geen twee aparte categorieën vermengen. Daarom laten we deze categorie buiten het toepassingsgebied van dit voorstel. Ik neem mij echter voor om voor deze categorie een aangepast voorstel van decreet in te dienen, en nodig bij deze de collega's in dit halfroond uit om mij voor te zijn. Door de voorzienbare nawerking van de drukte van de voorbije weken, zal dit niet zo moeilijk zijn.

Vervolgens is er een derde luik amendementen die hoofdzakelijk juridisch-technisch van aard zijn, en zelfs voor een belangrijk deel logistieke of taalkundige verfijningen zijn. Ik sta even stil bij de markantste. De definitie van in partneriaat samenwonenden wordt in het Wetboek der Successierechten zelf opgenomen. Om uniformiteit in te voeren, wordt de Vlaamse regering gelast binnen de drie maanden na publicatie in het Belgisch Staatsblad het gemeentelijk partneriaatsregister te organiseren. Meerdere inschrijvingen in het partneriaatsregister zijn mogelijk. Dit lost de problematiek op van de beëindiging – een federale bevoegdheid – en zorgt niet voor problemen omdat het een louter element van fiscale bewijsvoering betreft.

Inschrijving kan enkel in de gemeente waar men samenwoont. Enkel aan de bevoegde fiscale administratie wordt een attest van het partneriaatsregister afgeleverd. Dit neemt alle kritiek weg op een potentieel apart leven van het partneriaat, los van de successierechten. Daarenboven vervalt zo ook de kritiek op de privacy. Overigens valt dit partneriaatsregister zonder twijfel onder de toepassing van de federale wet op de privacy.

Tot slot is er nog de weglating van een aantal artikelen van het Wetboek der Successierechten uit het toepassingsgebied van dit voorstel, omdat ze niet toepasbaar zijn.

Collega's, tot besluit, wil ik na al dit juridisch geweld wijzen op de zowel diepmenselijke als maatschappelijke betekenis van dit voorstel. Een Japans adagium zegt : wanneer je drie jaar op een steen zit, raak je eraan gewend. Het laten voortbestaan van het schrijnend onrecht dat dit voorstel uit de wereld wil helpen, maakte blijkbaar deel uit van onze collectieve macht der gewoonte, en verlamde te lang een elementaire gezonde verontwaardiging. De essentie van dit voorstel is om die onrechtvaardigheid de wereld uit te helpen. Mensen worden op een zeer pijnlijke manier met deze onrechtvaardigheid geconfronteerd in de maanden nadat hun levenspartner hen ontvallen is. In vele

Swennen

gevallen betreft het een mechanisme waarvan vooral de economisch zwakken de dupe zijn. De economisch sterken vinden hun weg wel in één of andere constructie.

Ik eindig met een ander spreekwoord van dichter bij ons, en wel van Lloyd George, een Brits politicus en schrijver. Ik citeer : wees niet bang om een grote stap te nemen als het nodig is. Je kunt geen ravijn oversteken met twee kleine sprongen. Einde citaat.

Neen, collega's, dit is geen pathetiek van de indiener van het voorstel. Het is integendeel een relativering. Als we straks dit voorstel goedkeuren, zetten we geen grote stap en steken we geen ravijn over ; we passen enkel een verschrikkelijk achterhaalde beleidsregel aan in functie van een brede, nieuwe maatschappelijke realiteit. (*Applaus bij de VU, AGALEV, de SP en de VLD*)

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, ik wil de heer Swennen een informatieve vraag stellen. Als ik het goed heb begrepen, zal hij, om aan de bekommernissen van onder meer de heer De Roo tegemoet te komen, nadat dit voorstel eventueel zou worden goedgekeurd, een nieuw voorstel van decreet indienen om het toch enigszins in orde te brengen. Dat is de essentie van het verhaal dat ik daarstraks heb gehoord.

In de nieuwe politieke cultuur, waar we al een jaar mee bezig zijn, is de wetgeving een belangrijk luik. We pleiten voor een efficiënte, doorzichtige en correcte wetgeving. Dit verhaal is institutioneel juridisch prutswerk. Daar dient men de gewone man in de straat niet mee. (*Applaus bij de CVP en het VB*)

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik heb drie concrete vragen aan de heer Swennen na de uiteenzetting van zijn betoog.

Zuiver ten aanzien van de successierechten en dus niet ten aanzien van de andere sociale wetgeving, stel ik me ten eerste de vraag of er geen nieuwe discriminatie ontstaat tussen diegenen die samenwonen in partneriaat en diegenen die gehuwd zijn. Ik zeg dat omdat u de tarieven gelijk maakt, maar er in het huwelijk binnen één generatie altijd een dubbele vererving is. Bij samenwonenden is dit niet

het geval. Ik denk dat hierdoor een ernstige discriminatie ontstaat in het nieuwe voorliggende systeem tussen samenwonenden en gehuwden. Ik stel de vraag of de heer Swennen daarover heeft nagedacht. U weet dat een van de belangrijkste redenen om een ander tarief toe te passen voor gehuwden, er in ligt dat er in rechte lijn een dubbele vererving is.

Mijn tweede vraag betreft het nieuwe artikel 6. In het eerste gedeelte staat : het in werking treden van het decreet wordt vastgesteld op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad. Daar heb ik geen probleem mee. In het tweede gedeelte staat : in een overgangperiode. Om een en ander goed te begrijpen, vraag ik u : wat betekent ononderbroken samenwonen in een overgangperiode ? Betekent dit één dag of een langere periode ?

Als ik de tekst wat betreft de overgangperiode lees zoals hij hier staat, betekent dit dat men zich kan aangeven in partneriaat en dat dit dan kan worden bewezen in het bevolkingsregister. Ik begrijp hieruit dat de ononderbroken overgangperiode ook één of twee dagen kan zijn. Betekent dit dat men in dat artikel voor de eerste keer in successierecht de zogenaamde wachttijd of beveiligingstijd inderdaad gaat afschaffen ?

Mijn derde vraag is : vreest u niet dat u door die overgangperiode enorme misbruiken in de hand werkt ? Kort voor de dood kan men makkelijk een partneriaat aangaan in functie van de successierechten. Het is op dat moment veel makkelijker dan wanneer men er voor een lange periode bewust voor moet kiezen.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mevrouw de minister, wat bedoelt u met de dubbele vererving binnen het huwelijk, die binnen het partneriaat niet zou bestaan ? Een vererving tussen twee gehuwden is toch ook geen dubbele vererving ? De vererving is maar dubbel ten opzichte van de kinderen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat klopt, mijnheer De Gucht. Ik ben veel minder thuis in deze materie dan u. U bent een specialist in het erf- en successierecht. Ik ben in mijn denken maar een eenvoudige minister van Financiën en Begroting. Ik bedoel dat men – naast het gereserveerde deel – voor samenwonenden tot een nieuwe discriminatie kan komen. Dit is een open vraag aan de indiener van het voorstel. Door organisatie kan men belet-

Demeester-De Meyer

ten dat er nog dubbele vererving komt. Dubbele vererving betekent voor mij vererving tussen man en vrouw enerzijds en vererving tussen de langstlevende en de kinderen anderzijds.

De heer Karel De Gucht : Dat bedoel ik nu net. Er is geen dubbele vererving tussen twee partners, ook niet binnen een huwelijk. Er is dubbele vererving ten opzichte van de kinderen. Dat heeft niets te maken met het gelijkheidsbeginsel tussen de partners.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : De heer Decaluwé noemt dit juridisch prutswerk. Ik wil daar even op reageren. Juist omwille van het gelijkheidsbeginsel, omwille van de juridische coherentie, halen we de bloed- en aanverwanten tot de derde graad eruit. Men mag het huwelijk niet vermengen met vormen van samenleven die niets te maken hebben met het huwelijk. Ik betwist uw uitspraak dat dit juridisch prutswerk zou zijn.

In verband met de mogelijke bijkomende discriminatie, mevrouw de minister, wil ik antwoorden dat een van de hoofddoelen van dit voorstel van decreet juist is een schrijnende vorm van discriminatie weg te werken. Ik ben de eerste om toe te geven dat er nog veel vormen van discriminatie bestaan, zowel van gehuwden ten opzichte van ongehuwden als omgekeerd. Vooral op federaal niveau ligt er nog een hele waslijst klaar. Ik wil erop wijzen dat dit voorstel van decreet een prototype van discriminatie van ongehuwden is, omdat de onevenredigheid vrij groot is. Niet elk verschil of elke ongelijkheid is een vorm van discriminatie. Als u mij nog andere vormen van discriminatie in het successierecht wilt voorleggen, ben ik absoluut bereid om die samen uit de wereld te helpen.

Wat de overgangperiode betreft, wil ik wijzen op artikel 5 van de amendementen zoals ze zijn rondgedeeld. Ik lees dit artikel voor. In een overgangperiode van drie jaar ingaand op de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad, worden als in partneriaat samenwonenden beschouwd : twee personen van hetzelfde of verschillend geslacht die op het tijdstip van het opvallen van de nalatenschap van de eerststervende ingeschreven zijn in een partneriaatsregister van een gemeente van het Vlaams Gewest en een ononderbroken samenwonen hebben van drie jaar in een gemeente van het Vlaams Gewest, te bewijzen met

een uittreksel van het bevolkingsregister. Einde citaat.

Ook in de overgangperiode speelt de duurzaamheid en de samenwoning van drie jaar. Ik wil u er trouwens op wijzen dat dit amendement er gekomen is na een fundamentele opmerking van de Raad van State.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Ik heb nog een opmerking over de uitspraken van de heer Decaluwé en minister Demeester.

Mijnheer Decaluwé, u verwijst naar de nieuwe politieke cultuur. Ik wil u eraan herinneren dat we onlangs de kwaliteitsdecreten hebben goedgekeurd in dit parlement. We hebben toen een resolutie voorgelegd over integrale kwaliteitszorg in decreetgevend werk. Dat had bijzonder weinig succes. Ik neem daar akte van.

De heer De Roo heeft ook een vraag gesteld over de inhoud. Mijns inziens moeten we dit onderwerp op de volgende manier bekijken. Vandaag gaat het over de relatie van twee personen, het koppel. U zegt dat we broers en zussen die evengoed kunnen samenwonen, uitsluiten. Wanneer men spreekt met notarissen, blijken er inderdaad heel veel zo'n gevallen te zijn. Het opnemen van twee samenwonende broers of zussen in ons decreet zorgt echter voor een nieuw probleem. Zo bouwt men immers een nieuwe discriminatie in : ook twee zussen en één broer kunnen samenwonen.

Als we het vandaag ruimer zouden zien dan een samenleven van twee personen, dan vrees ik dat uw partij onmogelijk tot andere gedachten kan komen : dan raakt men aan de monogamie. Dan voeren we amendementen in voor groepstoestanden. Vandaag blijft de invalshoek beperkt tot het koppel. Ik vind het jammer dat de andere invalshoek nooit door iemand werd aangebracht. Men heeft nooit gepraat over broers en zussen die in een gunstiger tarief van elkaar zouden kunnen erven. Als we vandaag broers en zussen inschrijven, dan zorgt men echter voor een nieuwe discriminatie ten opzichte van een derde of vierde broer of zus. Daarom denk ik dat er een andere invalshoek kan zijn : de familieverwantschap, de bloed- en aanverwantschap.

Mevrouw de minister, de dubbele overerving had ik op dezelfde manier begrepen als de heer De Gucht. Als bij een samenwonend koppel met een kind, de vader overlijdt, erft de moeder van de

Ceysens

vader. Als ze gehuwd was, was het tarief van 3 procent van toepassing. Vermits ze niet gehuwd was, betaalt ze bijna de helft van wat ze erft aan successierechten. De kinderen kunnen dus ook nog maar van de helft erven. Dat is een discriminatie tegenover de kinderen die uit een samenwonend koppel erven, in vergelijking met kinderen die uit een gehuwd koppel erven. Minister Martens heeft onlangs gezegd dat we het veel meer vanuit het kind moeten bekijken en minder vanuit het standpunt van het koppel. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : Collega's, iedereen wil hier blijkbaar zijn of haar zegje hebben. Mag ik toch vragen dat men zich houdt aan de afgesproken lijst van sprekers ? Anders wordt dit debat nodeloos gerekt.

Mijnheer De Reuse, probeert u zo bondig mogelijk te zijn.

De heer Herman De Reuse : Mevrouw Ceysens, ongehuwd samenwonenden erven nog altijd niet van elkaar. Dat is alles wat ik wou zeggen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq (*Op de tribune*) : Collega's, de discussie die we tot nu toe hebben gevoerd, maakt duidelijk dat we hier slechts in theorie te maken hebben met de bespreking van een voorstel over successierechten. Als het echt enkel over tarieven van successierechten ging, zou er nooit zo een grote belangstelling zijn voor dit debat. Dit voorstel van decreet wordt eigenlijk naar voren geschoven als een symbooldecreet. Men wil het gebruiken als een hefboom om op Vlaams niveau te regelen wat eigenlijk op federaal niveau gekaderd moet worden.

Via een wijziging van het tarief van successierechten wil men een nieuwe categorie personen invoeren aan de hand van een partneriaatsregister. Door de invoering van zo een register wil men een maatschappelijk feit tot rechtsfeit verheffen. Welke maatschappelijke realiteit men wil regelen, is niet altijd even duidelijk. Mensen gaan immers om heel diverse redenen samenwonen. Is het om een seksueel-emotionele relatie uit te bouwen ? Gaat het om een zorgrelatie of is het de bedoeling om enkel kostendelend samen te wonen ?

Met dit voorstel wil de SP – samen met de VLD, de Volksunie en Agalev – een signaal geven. Welk signaal men wil geven, is niet altijd duidelijk. Zelf zie ik maar één duidelijke boodschap : samenwoners

kunnen zich nu als partners laten registreren, louter en alleen in functie van een lager successierechtentarieff. Hiervoor is het zelfs niet nodig dat een gemeenschappelijke huishouding wordt bewezen. Een bewijs van inschrijving in dezelfde woonst en inschrijving in het partnerregister is voldoende.

Wanneer men een partneriaat wil regelen zoals hier wordt voorgesteld, zou ik veeleer verwachten dat men vertrekt van de realiteit van een gezamenlijke huishouding, in functie van bescherming van de zwakkere partij. Ik zou verwachten dat rechten en plichten worden uitgebouwd, zodat partners in een meer evenwichtige relatie tot elkaar kunnen komen. Met dit voorstel wordt enkel een specifiek voordeel toegekend. Precies wegens het feit dat we op Vlaams niveau geen algemene regeling kunnen uitwerken, gaat het hier om een zeer fragmentarische regeling. Het feit dat we dit voorstel aanvechten, betekent niet dat we geen oog hebben voor de problemen van samenwonenden. We vechten dit voorstel aan omdat het fragmentarisch is. Onzes inziens getuigt het niet van een coherente visie. Dit wil ik even illustreren.

Wat is duurzaam samenwonen ? In de eerste versie was er sprake van twee mensen die samen inschrijven in het nieuwe partneriaatsregister. Ze zijn ook samen ingeschreven op hetzelfde adres. Ze doen dit voor een periode van twee jaar, met een opzegtermijn van twee maanden. Binnen de huurwetgeving is men bezig met een huurbescherming voor negen jaar, met een opzegtermijn van zes maanden. De opzeg voor bedienden bedraagt minimum drie maanden, tenzij men nog in de proefperiode zit.

Via een amendement kwam er een tweede versie. Daarin is er sprake van drie jaar samenwonen.

Wegens kritiek van de Raad van State werd de opzegregeling geschrapt. Eens ingeschreven in het partnerregister, blijft men ingeschreven. In onze reflectienota duiden we op de onlogische gevolgen hiervan.

Ook daar werd weer op een creatieve wijze gereageerd. Men kan zich namelijk zoveel keer laten inschrijven als men wil ; het is enkel de laatste inschrijving die telt. Ik stel voor om het partneriaatsregister een andere naam te geven : het zapregister. Het wordt immers gebruikt voor zaprelaties. Ik geef dit voorbeeld louter ter illustratie van de moeilijkheidsgraad van dit dossier en de eraan gekoppelde overhaasting.

Becq

Een gelijkaardige discussie vinden we terug met betrekking tot de gelijke behandeling van gehuwden en samenwonenden. Eerst wordt niet over enige ongelijkheid gesproken. Vervolgens wordt deze ongelijkheid – via een amendement – wel degelijk onderschreven.

Wat verwanten tot en met de derde graad betreft : Aanvankelijk maakten zij geen deel uit van de regeling. Vervolgens, wegens bedenkingen van de Raad van State, werden ook zij opgenomen in de voorgestelde regeling, teneinde ook hen van verlaagde successierechtentarieven te laten genieten.

Wanneer in de reflectienota van de CVP op deze regeling kritiek geuit wordt wegens nieuwe ongelijkheden, vliegen de verwanten tot de derde graad opnieuw uit de regeling. Ik ga niet in op de juridische gelijkheidsdiscussie. Ik wil alleen aangeven dat het hierom een zeer complexe materie gaat, die te fragmentarisch wordt geregeld. Van een coherente visie is overduidelijk geen sprake. Ik stel me de vraag of dit voorstel wel echt iets betekent. Of is het louter een mediastunt ? Is het een lege doos ? Betekent dit echt iets voor mensen die gaan samenwonen ?

Het erfrecht blijft onaangetast. Stel : een koppel gaat samenwonen. De eventuele kinderen uit een eerste relatie zijn reservatair erfgenaam. De volledige erfenis of het volledige huis dat men zou willen geven, kunnen ze niet krijgen, omwille van het feit van de reserve van de kinderen.

Men koppelt dit partnerregister en het voordeel van de successierechten uiteraard aan een testament, maar een testament kan steeds worden ingetrokken. Men heeft dus ook geen zekerheid of echt een engagement ten aanzien van elkaar genomen werd. U hebt er daarstraks ook op gewezen dat Vlaamse Brusselaars in de kou blijven staan. Ook voor drie zussen die samenwonen, blijft de situatie ongewijzigd.

Ik heb nog een vraag. Stel dat ik ouder word. Ik ben drie jaar ingeschreven met mijn partner in het partneriaatregister, maar ik word dement. Opname in een psychiatrische instelling is onvermijdelijk of ik ben zwaar zorgbehoevend. Ik moet me dus in die inrichting laten inschrijven. Van de mogelijkheid tot verlaagde successierechten blijft niets meer over, of wordt een gelijkgeschakeling voorzien voor specifieke situaties ?

Dit is een symbooldecreet. Ik vraag me af welke bijkomende maatschappelijke waarde dit voorstel kan hebben voor de groep samenwonenden van hetzelfde of van verschillend geslacht.

Wie wordt er eigenlijk beter van dit voorstel ? Dat zijn de mensen die weten dat ze een testament moeten schrijven, die een constructie kunnen uitwerken, die goed geïnformeerd zijn en een vermogen hebben waarvoor ze het de moeite vinden dat te doen. Ik vrees dat men evolueert naar constructies voor een bepaalde groep met een ruimer vermogen.

We hebben geprobeerd om dit debat steeds inhoudelijk te voeren. We denken dat we met onze reflectienota bijgedragen hebben tot een goed debat en zelfs, hoewel we dat niet altijd gewild hebben, tot een verbetering van dit decreet.

We hebben geen verdragingsmanoeuvres willen uitvoeren. We willen wel onze bekommernis uiten ten aanzien van de bescherming van de financieel en emotioneel zwakkeren die vaak ook niet goed geïnformeerd zijn. De CVP opteert voor een globale regeling, waarbij het uitgangspunt vooral blijft duurzame relaties, die steunen op wederzijdse verantwoordelijkheid en bescherming van de zwakke partij, met een wettelijk kader te ondersteunen. We denken dat de uitbouw en verdieping van een relatie die relatie ten goede komt en kan zorgen voor geborgenheid en stabiliteit, wat ook heel belangrijk is voor de kinderen. Vandaar ook de klemtoon op de duurzaamheid. Daarom denken we ook dat het huwelijk op dit moment het beste antwoord biedt.

Dit neemt niet weg dat we bij de CVP doordenken over andere vormen van samenwonen. We willen een visie ontwikkelen om in een regeling te voorzien voor mensen die niet kunnen huwen omwille van hun seksuele geaardheid, maar die toch een engagement ten aanzien van elkaar willen aangaan. Daarom zoeken wij ook naar een regeling voor wie dagdagelijks feitelijk samenwoont en zorgrelaties uitbouwt.

We moeten vanuit Vlaanderen een signaal geven voor een coherente regeling waarin bescherming van de zwakkere essentieel is. Dat is iets anders dan een symbooldecreet stemmen dat enkel de goed geïnformeerde, vermogende elite ten goede komt. Ik vrees dat een symbool dan zijn doel voorbij schiet. (*Applaus bij de CVP en het VB*)

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het voorstel van decreet van de heer De Gucht en ikzelf, houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten, werd begin mei 1996 in het Vlaams Parlement ingediend, waarna het op 6 juni 1996 onder alle leden van dat parlement werd verspreid. Op het ogenblik van de indiening nam ik contact op met de diverse fractie-leiders van het parlement. Ik gaf hen het dossier, met de vraag om dit voorstel van decreet, eventueel na goedkeuring door de fracties, mee te ondertekenen. Ik dacht – achteraf bleek ten onrechte – dat er op dat moment een ruim politiek draagvlak bestond, onder meer rekening houdend met het wetgevend initiatief van de kamerleden Landuyt en Willems.

Weliswaar was het mogelijk om op het ogenblik van de indiening van ons voorstel van decreet de samenwoning in het samenlevingscontract door de gemeenten te laten registreren. Deze registratie had echter op dat ogenblik enkel een politieke symboolfunctie en geen enkele juridische waarde. Ondertussen is de toestand gewijzigd : de minister van Binnenlandse Zaken vaardigde op 12 juni 1996 een besluit uit dat uitdrukkelijk de mogelijkheid stipuleert om vermogensrechtelijke contracten op te nemen in de bevolkingsregisters, of het nu om huwelijkscontracten dan wel om afspraken tussen ongehuwden gaat. In de omzendbrief van 14 oktober 1996, die op 4 november van kracht werd, legt de minister aan de besturen op om gevolg te geven aan de vragen tot registratie van een vermogensrechtelijk contract tussen personen. Vragen de twee partners samen de inschrijving aan, dan dienen hun beider namen te worden vermeld. Vraagt maar één partner de registratie, dan mag de naam van de andere partner om redenen van privacy niet worden vermeld. In elk geval is een notariële akte vereist waarin de patrimoniale afspraken van het paar zijn vastgelegd.

Op 2 oktober 1996 besprak de commissie voor Financiën en Begroting het voorstel van de decreet. De voorzitter merkte toen terecht op dat nog enige verduidelijking nodig was.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer Lachaert, u bent een van de indieners van het voorstel. Ook na amendement bent u er pal achter blijven staan. Uit uw uiteenzetting blijkt dat u privacy erg belangrijk vindt. Ik heb een vraag. Het voordeel dat voortaan zal worden toegekend, met name het lagere tarief inzake successierechten voor samenwonenden, ver-

eist een bewijs van samenwonen, de inschrijving in een partneriaatsregister. Dit is een officiële inschrijving in het gemeentehuis die algemeen bekend zal zijn voor het publiek. Zal die inschrijving ook voor de gewone fiscaliteit meetellen als bewijs dat men samenwoont ? Of zult u daar twee maten en twee gewichten hanteren ?

De heer Patrick Lachaert : Het fiscale recht wordt federaal geregeld, het successierecht krijgt een eigen juridische benadering in dit Vlaams Parlement. Dat heeft niets met twee maten en twee gewichten te maken, dat is wettelijk vastgelegd bij de staatsvorming. Uw opmerking is dus niet pertinent.

De heer Johan De Roo : Ik herhaal mijn vraag : zal het officiële bewijs van samenwonen ook gelden voor de gewone fiscaliteit ? Twee ongehuwd samenwonenden worden als alleenstaanden belast.

De heer Patrick Lachaert : Als de fiscale reglementering door de Kamer dusdanig wordt gewijzigd, dat dit als element in aanmerking kan worden genomen, zal dat ook gebeuren. Ik begrijp de zin van uw vraag niet goed.

Ik neem de draad van mijn verhaal weer op. De behandeling van ons voorstel van decreet en de stemming erover werden verdaagd naar de commissievergadering van 11 december 1996.

Kort voor de tweede commissiezitting van 11 december diende ook de heer Swennen een voorstel van decreet over hetzelfde onderwerp in. Slechts hier en daar werd een eerder beperkte nuancering aangebracht – onder meer over de duur van het samenwonen, de bewijslast ervan, en de identiteit van de samenwonenden. Het voorstel van de heren De Gucht en Lachaert werd verworpen met acht stemmen tegen drie, bij twee onthoudingen. Het voorliggende voorstel van de heer Swennen werd tijdens dezelfde commissiezitting op initiatief van de VLD geamendeerd, en voor advies naar de Raad van State doorgestuurd.

Beide voorstellen van decreet beogen om het samenwonen inzake successierechten aan hetzelfde tarief te onderwerpen zoals in rechte geldt tussen rechtverkrijgenden in rechte lijn en tussen echtgenoten. Derhalve dient een wijziging te worden doorgevoerd in het Wetboek der Successierechten. Deze voorstellen gedijen in een zich wijzigende tijdsgeest. Daarbij wordt de maatschappelijke groep der samenwonenden steeds belangrijker. In die context dienen de niet-gerechtigde verschillen op diverse gebieden tussen gehuwden en

Lachaert

samenwonenden te worden weggewerkt. Dat geldt zowel in de ene als in de andere richting. Met andere woorden : ook de niet-gerechtigde verschillen ten nadele van gehuwden moeten verdwijnen.

Om de evolutie in de geest aan te tonen, moge de verwijzing naar wat volgt volstaan. Uit een recent vonnis van de arbeidsrechtbank te Gent van 4 april 1996 volgt dat samenwonenden van hetzelfde geslacht een feitelijk gezin vormen. De belangrijkste overwegingen van de arbeidsrechtbank waren de volgende. Het gemaakte onderscheid tussen een feitelijk gezin van twee personen van verschillend geslacht en twee personen van hetzelfde geslacht is niet objectief verantwoord, en steunt niet op een redelijke grond. Met de niet-erkenning van de gezinscel gevormd door twee personen van hetzelfde geslacht wordt de minimale eerbiediging, voorgeschreven in artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden niet nageleefd.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ook in de commissie heb ik de heer Lachaert al gezegd dat het oneerlijk is om dit vonnis voor te stellen alsof het om de ingeburgerde rechtspraak gaat. Het is correcter te stellen dat dit vonnis eerder een witte merel is. Ik heb u toen al gevraagd of dat vonnis in kracht van gewijsde is, dan wel met een of ander rechtsmiddel werd aangevochten. Maar zelfs als het in kracht van gewijsde is, gaat het slechts om een witte merel. U mag het hier niet voorstellen alsof dat in de rechtspraak is ingeburgerd.

Ik wil hier ook even ingaan op wat de heer De Roo heeft gezegd. Het fiscaal recht maakt een onderscheid naargelang het huwelijk. In dat verband is niet het samenwonen van juridisch belang om na te gaan of men samen moet worden belast of niet. Anders ligt het bij het sociaal recht. Op dat terrein creëert u onrecht ; creëert u ongelijkheden. Want het sociaal recht houdt in bepaalde omstandigheden inderdaad rekening met feitelijke vormen van samenwonen, buiten elk huwelijksverband om.

De heer Patrick Lachaert : Ik dank u voor deze aanvulling. Ik wil hier opnieuw benadrukken dat we niet bevoegd zijn om het sociaal recht te wijzigen. Samen met u stel ik vast dat in de praktijk van het sociaal recht een zekere rechtspraak in de maak is. Ik kan nu al verwijzen naar arresten van

het Arbeidshof waarin de rechters zich in dezelfde zin uitspreken. Dat is ons probleem niet. Ik vermeld dat enkel om aan te tonen dat artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden niet wordt nageleefd.

Mijn tweede indicator van de evolutie in de geesten is een erg interessante publicatie van de studiedienst van de KAV. Het gaat om de Gids voor samenwoners ; sociale en juridische informatie. In die publicatie wordt een inventaris opgemaakt van de belangrijkste verschillen en discriminaties tussen samenwonenden en gehuwden. De heren Landuyt en Willems moeten niet meer informeren naar hoe de toestand werkelijk in mekaar zit. Die goede studie levert het antwoord. Er zijn 11 verschillen ; 11 discriminaties tussen samenwonenden en gehuwden.

Een derde element is de studiedag van 23 maart 1996 van de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen. Het thema van die studiedag was het ongehuwd samenwonen. Daarover is een prachtig witboek uitgegeven. Ook wat de evolutie van de tijdsgeest betreft kan men daarin heel wat vernemen.

Ik verwijs dan naar de zware tarieven van de successierechten die thans van toepassing zijn voor de samenwonenden – ook al zijn ze nu wat verlaagd.

De Raad van State deelde in zijn advies van 27 februari 1997 betreffende het voorstel van decreet van de heer Swennen mee dat de decreetgever enkel kan worden geacht bevoegd te zijn in het kader van de impliciete bevoegdheden, bedoeld in artikel 10 juncto, artikel 19, paragraaf 1, eerste lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen.

Dit betekent dat het decreet een aangelegenheid die ofwel de Grondwet ofwel de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de federale wetgever heeft voorbehouden, of een aangelegenheid die tot de impliciete bevoegdheden van de federale overheid behoort, slechts kan regelen als dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het gewest. Daarbij moet tevens worden voldaan aan de dubbele voorwaarde gesteld door de rechtspraak van het Arbitragehof, namelijk dat de tot de gereserveerde bevoegdheid van de federale wetgever behorende aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en dat de weerslag op de betrokken aangelegenheid slechts marginaal is.

Lachaert

De decreetgever wordt voor een door hem erkend feit, in casu het samenwonen, dat daardoor een rechtsfeit wordt, genoodzaakt een bewijssysteem te organiseren dat parallel loopt met het bestaande civielrechtelijk en administratiefrechtelijk systeem, in casu het samenlevingsregister. Dit vormt in dit geval op zich geen juridisch bezwaar, voorzover dat register uitsluitend een bewijsmiddel is bij de toepassing van het verlaagd tarief inzake successierechten. Dit kan inderdaad als een impliciete bevoegdheid in aanmerking worden genomen.

Het successierecht is een van de acht belastingen die zijn opgesomd in artikel 3 van de wet van 16 januari 1989, waarvan de opbrengst geheel of gedeeltelijk aan de gewesten kan worden toegewezen en waarover de gewesten enige bevoegdheid hebben of kunnen krijgen. Inzake het successierecht zijn de gewesten bevoegd om de aanslagvoet en de vrijstellingen te wijzigen. Een wijziging van de federale grondslag kan slechts worden doorgevoerd door de federale overheid, na het akkoord van de gewestregeringen.

Zo voerde het Vlaams Gewest een vrijstelling van successierechten in voor maatschappelijke rechten in vennootschappen die door de Vlaamse regering zijn erkend in het kader van de wetgeving op de financiering en de realisatie van serviceflats of woningcomplexen met dienstverlening voor bejaarden. Op dezelfde wijze bestaat de mogelijkheid voor de gewesten om de aanslagvoet en zelfs de vrijstelling van de successierechten te wijzigen.

De CVP en het Vlaams Blok meenden ten onrechte dat het gewest niet bevoegd was : dat deze materie dus niet tot de impliciete bevoegdheden van het gewest behoorde. De CVP wou van deze problematiek een procedureslag maken.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : We hebben niet gezegd dat dit een federale bevoegdheid is. We hebben in de commissie verwezen naar het advies van de Raad van State dat, mijns inziens, geen advies is. We zien daarin heel duidelijk de maatschappelijke gespletenheid die aan de basis ligt. De Raad van State brengt eigenlijk geen advies uit over die bevoegdheid. We hebben in de commissie, in alle juridische eerlijkheid, gezegd dat daarover twijfel bestaat. We hebben nota genomen van de vrij ruime interpretatie die voornamelijk socialisten en liberalen aan deze materie hebben gegeven. Wanneer we in de toekomst aan dergelijke verre-

gaande bevoegdheidsinterpretatie gaan doen, kunnen we misschien binnenkort in dit parlement stemmen over de onafhankelijkheid van Vlaanderen. Ik zeg niet dat we zo ver kunnen gaan. Maar als de SP en de VLD in dit debat zeggen dat deze materie tot de impliciete bevoegdheden hoort, zullen we hierop zeker nog terugkomen naar aanleiding van een aantal andere zaken.

We hebben zeker niet gezegd dat dit niet onze bevoegdheid is. We hebben die bevoegdheid wel in vraag gesteld en gezegd dat de Raad van State geen degelijk werk heeft geleverd en niet heeft gedaan wat hem was gevraagd.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : De CVP wou van deze bevoegdheidsvraag een procedureslag maken om zich niet over de grond van de zaak te moeten uitspreken. Overigens was de houding van de CVP-fractie bij de bespreking totaal in strijd met het standpunt van de Vlaamse regering, die over het algemeen de impliciete bevoegdheden maximalistisch uitlegt.

Overigens deelde mevrouw Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, op het einde van de commissiebespreking van 23 april 1997 mee dat ook zij van oordeel is dat deze regeling tot de impliciete bevoegdheden van het gewest behoort, maar dat zij inhoudelijk niet akkoord ging met het voorstel van decreet.

De houding van het Vlaams Blok is des te onbegrijpelijker nu deze partij niet alleen de maximalistische benadering van de bevoegdheden van de gewesten als principe vooropstelt, maar zelfs als uiteindelijk doel de oprichting van een soevereine Vlaamse staat nastreeft. Het is wellicht de eerste maal in het bestaan van het Vlaams Blok dat deze partij zo een conservatieve constitutionele houding aanneemt. Het ethisch conservatisme staat blijkbaar boven het nochtans steeds hoog in het vaandel gehouden streven naar een onafhankelijke Vlaamse staat. Nu de discussie over het al dan niet bevoegd zijn dankzij de Raad van State achter de rug is, zal iedere partij voor zich moeten uitmaken of ze al dan niet akkoord gaat met de inhoud van dit decreet. Het principe van het samenwonen wordt dus aanvaard of niet aanvaard. Daarin moet een duidelijke beleidskeuze worden gemaakt.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Ik zou willen terugkomen op wat ik in de commissie heb gezegd. Daar

De Reuse

hebben wij juridische vragen gesteld over de bevoegdheid. Er is gesproken over de interpretatie van die impliciete bevoegdheden : wat is een gedifferentieerde aanpak, wat is een marginale zaak ? De heer Swennen heeft toen uitdrukkelijk gesteld dat dat afhangt van de invulling die wij daar als politici aan geven. Ik heb toen onmiddellijk gezegd dat ik daar nota zou van nemen. Ik heb nooit gezegd dat het Vlaams Parlement niet bevoegd zou zijn. Ik heb alleen in alle juridische eerlijkheid die vraag gesteld.

Op het conservatief-inhoudelijke aspect zal ik niet vooruitlopen, daar zal de heer Verougstraete het straks over hebben. Onze partij heeft tenminste gezegd dat zij tegen het voorstel is, in tegenstelling tot de CVP, die wat omwegen heeft gebruikt, mijnheer Lachaert. Wij waren de enigen die hun houding zonder enige zijsprong duidelijk hebben gemaakt. Daar mogen we fier op zijn. Wij zijn tenminste rechtlijnig geweest. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : De CVP erkent blijkbaar geen andere samenlevingsvorm dan het huwelijk, alhoewel diverse parlementsleden van deze partij in het verleden de nodige lippendienst bewezen aan het tegendeel. Zo kondigde mevrouw Becq twee dagen na de commissiebespreking van 23 april in de media aan dat de CVP binnenkort een globale aanpak, met andere woorden een pakket maatregelen, zou voorstellen om de discriminaties tussen samenwonenden en gehuwden weg te werken. De heer De Roo beperkte zich tot het afknallen van ieder voorstel van decreet op basis van het mijne of dat van de heer Swennen.

Federaal volksvertegenwoordiger Willems zei in de Zevende Dag van 7 mei dat er op dit moment binnen de CVP twee denkkaders zijn. Doorgaans goed ingelichte bronnen zeggen dat die nog in een embryonale fase verkeren. Het voorstel om alle discriminaties gelijktijdig in een globaal pakket op te heffen op het niveau van de Kamer en het Vlaams Parlement, is niet alleen onrealistisch, maar impliceert ook een eersteklas begrafenis van alle huidige en toekomstige initiatieven. Het is niet realistisch omdat het juridisch en organisatorisch een onmogelijke klus is om die opdracht gelijktijdig uit te voeren. Het is ook niet realistisch omdat het federaal regeerakkoord over bepaalde voorstellen en in het bijzonder over ethische en maatschappelijke onderwerpen, geen wisselmeerderheden toelaat.

Ten gronde gaat de discussie derhalve niet over het feit dat ook de vormen van discriminatie tussen de gehuwden en de samenwonenden in de andere richting dienen te worden weggewerkt.

– *De heer Francis Vermeiren, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De VLD is het met dit laatste volledig eens en is hiervoor overigens vragende partij. Dit geldt onder meer op het vlak van de directe belastingen, waar de gehuwden zwaar worden gediscrimineerd tegenover de samenwonenden, onder meer door het in rekening brengen van een dubbel belastingskrediet voor samenwonenden die een vervangingsinkomen en een ander inkomen genieten. Het wegwerken van deze discriminatie behoort tot de bevoegdheid van de federale wetgever. Premier Dehaene liet in het federaal parlement reeds weten dat daar geen sprake van kon zijn, daar dit wegwerken ongeveer 15 miljard frank minder ontvangsten voor de staatskas zou betekenen. Op een ander beleidsniveau gaat het financiële aspect blijkbaar vóór het aangevoerde oppergezag van het huwelijk. Deze vaststelling bewijst overigens dat het instituut huwelijk naar goeddunken wordt gebruikt of misbruikt naargelang het al dan niet politiek opportuun is.

Ten gronde gaat de discussie al evenmin over het veranderen van het erfrecht. Het erfrecht als deel van het burgerlijk recht is trouwens een federale materie, die slechts door de federale overheid kan worden gewijzigd. Zo zullen onder meer de quotiteiten van het erfrecht dezelfde blijven als voorheen. Dit voorstel van decreet strekt er alleen toe de fiscale behandeling van de ongewijzigde erfrechten aan te passen. De reflectienota die door de CVP werd ingediend, is oude wijn in nieuwe zakken. Technisch-juridisch goed onderbouwd, doch steunend op de gekende tegenargumenten, is deze reflectienota – zoals ik zondag reeds zei – niets meer dan een gesofisticeerd schaamlapje om de niet-erkenning van andere samenlevingsvormen dan het huwelijk in stand te houden.

De amendementen van de heer Swennen, alle van technische aard, waarover deze namiddag zal worden gestemd, zijn ongetwijfeld een juridische verbetering van het voorstel van decreet. De rechtszekerheid van diegene op wie het decreet van toepassing zal zijn, is ongetwijfeld gebaat met een zo correct mogelijk gedefinieerde decretale afbakening van de voorliggende problematiek. In ieder geval heeft men getracht dit decreet juridisch-technisch zo perfect mogelijk op te stellen.

Lachaert

De VLD zal deze amendementen en dit voorstel van decreet dan ook met overtuiging goedkeuren. Na een goede discussie in de diverse commissiezittingen, zowel op maatschappelijk als op juridisch vlak, en rekening houdend met het advies van de Raad van State en de inmiddels aangebrachte verfijningen, is dit voorstel tot een goed voorstel van decreet uitgegroeid.

De goedkeuring van dit decreet is een eerste stap om het maatschappelijk fenomeen van het samenwonen te erkennen en er bepaalde, zij het thans wegens bevoegdheidsbeperkingen slechts fiscaal-rechtelijke, gevolgen aan te verlenen. Dit neemt echter niet weg dat ook in de andere richting, namelijk voor de gehuwden, dezelfde oefening en inspanning moeten worden geleverd. De bal ligt in het kamp van de federale overheid. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Verougstraete heeft het woord.

De heer Christian Verougstraete (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, het huidige voorliggende voorstel van decreet houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden, kan niet rekenen op de steun van het Vlaams Blok. Wij verdedigen het instituut van het huwelijk en zijn ervan overtuigd dat het huwelijk nog steeds de hoeksteen is van onze maatschappij. Het gelijkschakelen van in partneriaat samenwonen met het huwelijk op het vlak van successierechten, houdt een maatschappelijke keuze in waarmee wij ons niet kunnen verzoenen. Huwen of niet-huwen is een vrije keuze waaraan rechtsgevolgen zijn verbonden. Het burgerlijk recht beoordeelt het huwelijk bewust als verschillend van andere samenlevingssituaties. We zijn niet blind voor andere samenlevingsvormen dan het huwelijk, maar deze zijn een bewuste keuze waarvoor personen vrij kiezen. Ze kennen de rechtsgevolgen.

Het huwelijk houdt in dat beide partners rechten, maar ook plichten hebben jegens elkaar. Deze worden duidelijk bepaald in de artikelen 213 en volgende van het Burgerlijk Wetboek : de plicht tot samenwonen, getrouwheid, hulpverlening, bijstand en nog meer. Ten overstaan van samenwonenden zijn gehuwden over het algemeen benadeeld. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de verschillende regels inzake de inkomstenbelastingen en aan het wegvallen van het overlevingspensioen bij het huwelijk.

Het voorliggende voorstel houdt in dat inzake de toepassing van de successierechten, samenwonenden gelijkgesteld worden met gehuwden. Samenwonenden komen zo in aanmerking voor het gunstigste successierechtentarium. Aan de in partneriaat samenwonenden wordt dus een fiscaal voordeel toegekend zonder dat hen rechten en plichten worden opgelegd, zoals opgelegd in het primair huwelijksstelsel. Deze situatie komt dus neer op lusten zonder lasten.

Wat hier voorligt, is geen goed legislatief werk. Het eenzijdig, alleen met fiscaal oogmerk toevoegen van rechtsgevolgen aan feitelijke situaties werkt rechtsonzekerheid en rechtsongelijkheid in de hand. De argumentatie van de indieners dat in de huidige situatie het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden, houdt geen steek. Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat degenen die zich in een gelijke omstandigheid bevinden, recht hebben op dezelfde juridische behandeling. Men kan dus beweren dat de gelijkschakeling van samenwonenden met gehuwden het gelijkheidsbeginsel schendt, want samenwonenden hebben niet dezelfde plichten tegenover elkaar als gehuwden. De verschillende behandeling van gehuwd en ongehuwd partneriaat ligt vervat in het burgerlijk recht, dat ten aanzien van het huwelijk een geheel van rechten en plichten creëert. Dit is niet het geval voor ongehuwde samenwonenden.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : U hebt het heel nadrukkelijk over rechten en plichten. Ik wil er u op wijzen dat wanneer mensen gescheiden zijn en samen kinderen hebben, zij in aanmerking blijven komen voor het gunsttarief. Vindt u dat mensen die gescheiden zijn nog zoveel plichten hebben ten opzichte van elkaar ?

De heer Christian Verougstraete : Het gaat gewoon om de relatie man-vrouw, om gehuwden.

Mevrouw Patricia Ceysens : Gescheiden mensen blijven in aanmerking komen voor het gunstige tarief.

De heer Christian Verougstraete : Ik ben het daar helemaal mee eens.

De afschaffing van de gunstige regeling voor gehuwden vergroot de fiscale benadeling van gehuwden ten aanzien van ongehuwde samenwonenden die toegang hebben tot het huwelijk. De fiscale ongelijkheid wordt dus niet kleiner maar groter, aangezien er in het voorliggende voorstel

Verougstraete

een specifiek fiscaal voordeel inzake successierechten wordt toegekend – overigens een van de meest begeerde uit het huwelijksstelsel – zonder dat er ingegrepen wordt in de feitelijke verhouding tussen de twee betrokken personen. De toepassing van het voorliggende voorstel van decreet zal tevens misbruiken en ongelijkheden veroorzaken, zoals terecht werd aangehaald in de reflectienota. Omwille van principieel inhoudelijke redenen zal het Vlaams Blok tegen dit voorstel van decreet stemmen. (*Applaus bij de CVP en het VB*)

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, alvorens het standpunt van de Volksunie mee te delen, wil ik proberen om wat afstandelijkheid in te bouwen door een tweeledige vraag te stellen. Waarover gaat het ? Waarom is er sprake van een vergaande vorm van nervositeit en emotionaliteit ?

Het antwoord op de eerste vraag is dat het gaat om een voorstel van decreet, maar dan slechts met betrekking tot een minuscuul onderwerp. Het is uiteindelijk een vrij technische bedoening : het tariefstelsel en het niveau ervan voor samenwonenden. Het is niet meer of minder dan dat. Het voorstel van decreet handelt enkel en alleen over dit heel klein onderdeelje waarover wij iets te zeggen hebben. Niettegenstaande stel ik al verschillende dagen een vergaande vorm van commotie, nervositeit en animositeit vast. Om de haverklap worden sprekers onderbroken en worden er bijkomende vragen gesteld.

Er moet dus meer aan de hand zijn, dat hebben we allemaal door. Over deze problematiek kunnen nog tientallen boeken worden geschreven, naast de honderden boeken die er nu al bestaan. Daar zal ik het niet over hebben. Ik wil alleen drie cruciale elementen voorleggen die mijns inziens overduidelijk aantonen wat de aanzet is geweest tot die vergaande nervositeit.

Een eerste vaststelling is dat we deze namiddag bij de stemming naar alle waarschijnlijkheid een wisselmeerderheid zullen hebben. Dit is een heel goede en gezonde zaak. Waarom geen wisselmeerderheid ? Wij zijn toch volwassenen. In het federale parlement breekt dan onmiddellijk grote paniek uit. Maar wij kunnen als pleitbezorgers van de nieuwe politieke cultuur eindelijk het bewijs leve-

ren dat het ons met die nieuwe politieke cultuur menens is. Toch ontstaat er ook hier paniek, en niet een beetje.

Ik heb de indruk dat de standpunten rond deze materie duidelijk en glashelder zijn. Mijn fractie heeft geen enkel probleem met de mogelijke wisselmeerderheid. We hebben wel een probleem met situaties zoals die zich hier gisteren hebben voorgedaan. Er was gisteren een duidelijk spanningsveld waar te nemen tussen de minister-president en de vice-premier die als tweede man in de rij werd omschreven. De discussie ging over de manier waarop de tewerkstelling kon worden aangepakt. Binnen de coalitie liggen de meningen daaromtrent duidelijk uiteen. We kregen gisteren geen antwoord op onze vragen over het spanningsveld binnen de coalitie. Keer op keer gaf de minister-president 22 september als antwoord, de datum waarop we het wel zouden horen. Dit betekent dus dat die spanning nog maanden zal aanhouden.

Voor dit onderwerp liggen de zaken echter helemaal anders. Hier hebben we een wisselmeerderheid met duidelijke standpunten.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer Vandenbroeke, ik kan mij goed voorstellen dat u en de Volksunie zich niet druk maken over een wisselmeerderheid. Dat doen wij in principe ook niet. Wij maken ons evenmin druk over de opvattingen van de SP, onze coalitiepartner, want die zijn duidelijk gekend. Onze nervositeit, als die er is, heeft betrekking op de inhoudelijke motivering van de Volksunie en van de VLD. Deze namiddag zult u waarschijnlijk deel uitmaken van de verantwoordelijke decreetgever en daarom zouden we graag hebben dat de volledige decreetgever achter het voorstel staat. Daarom verzoek ik u de inhoudelijke argumentatie toe te lichten.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw De Schamphelaere, u illustreert zeer goed de nervositeit en animositeit binnen uw fractie. U hebt daarvoor zelf mijn tweede punt ingeleid. Ik heb reeds gezegd dat we over deze problematiek geen tientallen boeken willen schrijven. We proberen gewoon duidelijk en zakelijk de puntjes op de i te zetten.

Er wordt manifest bewezen dat we over de fracties heen uiteindelijk tot een wezenlijk verschillende inschatting van het maatschappelijk veld komen. Wie niet ziende blind is, weet dat er doorheen de

Vandenbroeke

jaren een enorme differentiatie is gegroeid in de leefpatronen en leefwijzen. Ik heb het nu niet over de inhoud, maar enkel over de formele inschatting. Men moet ziende blind zijn om dit niet te erkennen.

Geachte collega's, in de reflectienota van de CVP – die ik trouwens echt heb gewaardeerd – vind ik in de inleidende beschouwingen inderdaad terug wat ik net heb gezegd : ik vind erin terug dat u, collega's van de CVP, ook die eerlijke inschatting maakt, dat u mijn mening deelt dat men niet ziende blind kan zijn en moet weten wat er op het veld gebeurt.

Ik merk dit veel minder, mevrouw De Schamphelare, bij de collega's van het Vlaams Blok. Op dit vlak doen zij manifest en principieel aan struisvogelpolitiek. Jullie hebben ten minste de eerlijkheid om een reflectienota op te stellen, waarin zaken in beschouwing worden genomen, maar jullie gaan echter niet ver genoeg.

Dit was het tweede punt van mijn analyse, ik heb mijn spreekijd immers erg kort gehouden.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer de voorzitter, ik had graag vernomen wat de heer Vandenbroeke verstaat onder de struisvogelpolitiek van het Vlaams Blok. Als ik wist wat hij inhoudelijk bedoelt, dan zou ik hem ook kunnen antwoorden.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de Reuse, ik zal er de Van Dale niet bijhalen en ik zal ook mijn persoonlijke inschatting van de term struisvogelpolitiek niet geven. Men kan ziende blind zijn en doen alsof iets niet bestaat en principes tot demagogie verheffen.

De heer Herman De Reuse : Ik stel u een heel precieze vraag, mijnheer Vandenbroeke : ik zou graag een antwoord krijgen.

De heer Chris Vandenbroeke : Dit doet niets terzake in mijn analyse en ik kom dan ook onmiddellijk tot mijn derde inschatting.

We zijn nu bezig met een heel belangrijk dossier, maar het wordt hier ingeleid vanuit een klein technisch detail. Hier wordt de positionering in de diepte aangeduid. Vanuit de Volksunie, mijn fractie, wil ik dit dossier op een eerlijke manier brengen,

en niet op een demagogische manier door zaken heilig te verklaren.

De heer Herman De Reuse : Demagogie is zeggen dat anderen aan struisvogelpolitiek doen, zonder te willen uitleggen wat dat inhoudt.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer De Reuse, we hebben de analyse van het Vlaams Blok gehoord in de commissie, u hebt ze hier opnieuw laten horen en de heer Verougstraete heeft uw partijstandpunt naar voren gebracht. Ik denk dat welkend Vlaanderen wel zal kunnen inschatten wat de begrippen inhouden.

Dit brengt mij bij punt drie. Punt twee was nog vrij formeel en ging over de inschatting van wat er op het veld gebeurt. Maar er is meer. Het is duidelijk dat over de diverse fracties heen, en wellicht bij momenten binnen de meeste fracties, een sterk verschillende appreciatie bestaat over het technisch luikje dat wordt ingebracht via het tariefstelsel voor de samenwonenden.

De Volksunie apprecieert allesbehalve dat bepaalde fracties menen dat ze gradaties moeten inbouwen en dat ze stigmatiserend moeten optreden tegenover verschillende leefpatronen die ondertussen zijn gegroeid. Dit is een stap te ver. De openheid van de maatschappij moet een correcte, eerlijke en menselijke inschatting kunnen toelaten.

Ik kom nu tot mijn conclusies. Conclusie nummer een : wij zouden het ten zeerste appreciëren dat dit klein onderdeelje, dat nu via het tariefstelsel wordt ingeleid, de deur zou openen om dit dossier ten gronde uit te klaren. Ik bedoel hiermee dat dit federale materie is en dat het in de Kamer moet worden behandeld. We hebben onze verantwoordelijkheid in elk geval al opgenomen. Onze collega's in de Kamer hebben deze materie al aangekaart. Dit dossier moet ten gronde worden behandeld. Ik hoop dat alle sprekers, zoals ze ook al hebben gezegd, en heel het Vlaams Parlement het ermee eens zijn dat dit met dezelfde sereniteit, ten gronde, in de Kamer wordt gebracht.

Ik zal de positionering van de Volksunie verduidelijken als tweede conclusie. Wij hebben ons mateeloos geërgerd aan bepaalde uitspraken van de heer Swennen in de media, bijvoorbeeld die over de menukaart van de liefde. Zijn inziens moet in de toekomst alles kunnen. Maar à la carte spelen en alles mogelijk maken, is geen oplossing. We begrijpen echter dat de heer Swennen onder druk staat, en emotioneel heeft gereageerd.

Vandenbroeke

Kan samenwonen met toewijding en duurzaamheid in dit stelsel worden ingebouwd? Dat is waar het ons om gaat. Op dat ogenblik vellen we geen waardeoordeel over wat goed, beter, best of slecht is. We willen een eerlijke oplossing voor het samenwonen. Het was ons uitdrukkelijk verzoek, via amendement, dat het voorstel van de heer Swennen tot drie jaar zou worden herleid. We hebben dan ook het soepeler voorstel van de heren Lachaert, De Gucht en Sannen in commissie weggestemd, omdat het een te verre gaande soepelheid inhield.

Als men het samenwonen op een ernstige manier kan regelen en de duurzaamheid kan inbouwen met een minimum van drie jaar, kunnen wij daar inkomen. We zullen dit voorstel goedkeuren. *(Applaus bij de VU, de VLD, de SP en AGALEV)*

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, collega's, als er op federaal niveau geen afspraken mogelijk zijn tussen de sociale partners, dan moet Vlaanderen zelf zijn verantwoordelijkheid nemen. Als men op federaal niveau geen reële loonkostenverlaging kan realiseren, dan moet Vlaanderen het zelf doen. Dat zegt de minister-president. Als men bijgevolg op federaal vlak geen regeling kan instellen om duurzaam samenwonen te erkennen en in dat verband de onterechte discriminatie en ongelijkheden op te heffen, dan moet Vlaanderen ook op dat vlak een initiatief nemen binnen de specifieke bevoegdheden waarover het beschikt.

Het gaat hier om een maximale aanwending van de Vlaamse bevoegdheden. Niemand ontkent de noodzaak van een globale regeling. Jaren lang al liggen er in het Federaal Parlement wetsvoorstellen klaar. De meerderheidspartijen en in het bijzonder de CVP, hebben de bespreking van deze voorstellen tot op heden verhinderd. Ik verwijs naar het voorstel van de heer Boutmans in de Senaat. Ik heb de indruk dat de CVP hier met twee maten meet. Al naargelang het goed uitkomt, mag Vlaanderen zijn bevoegdheden maximaal aanwenden. Indien het minder goed uitkomt, is een voorafgaande globale benadering essentieel. Het gaat hier niet om twee maten en twee gewichten, het gaat hier eerder om twee maten en twee gezichten.

De houding van de CVP over de globale benadering is een defensieve houding om de interne verdeeldheid en het gebrek aan een eigen standpunt te verdoezelen. Het was de heer Willems zelf die

stelde dat er in de CVP geen eenduidig standpunt is. De reactie van de CVP vandaag is dus niet ingegeven vanuit een bekommernis om een juridische misstap te voorkomen. De verborgen agenda is het camoufleren van de verdeeldheid binnen de CVP zelf.

Het verstikkende immobilisme van het federale niveau mag niet tot een Vlaamse verlamming leiden. De Vlaamse dynamiek moet eerder zorgen voor de noodzakelijke beweging op het federale niveau. Mevrouw Becq, het is niet fout om een mooie das te kopen, ook al weet iemand dan nog niet welk pak hij erbij moet dragen. Ik koop in elk geval geregeld een das zonder dat ik op voorhand weet welk pak ik er juist bij zal dragen. *(Gelach)*

Daarom heb ik er vandaag geen aangedaan, want ik zou commentaar op mijn keuze van das kunnen krijgen.

Men kan toch niet diegenen die dit voorstel van decreet steunen, verwijten dat er nog geen globale benadering is voor de duurzaam samenwonenden en in het bijzonder voor de homokoppels. Voorstellen zijn er door diverse partijen al geregeld neergelegd op het federale niveau. De CVP gaat er blijkbaar van uit dat Vlaanderen, ja zelfs België, zich moet schikken naar het moeilijke besluitvormingsproces binnen de CVP. Het zou daarentegen voor Vlaanderen eens een verademing zijn als het zich zou kunnen ontdoen van dit remmende besluitvormingsproces. Vandaag bestaat de kans dat dit Vlaams Parlement geschiedenis schrijft. Vandaag wordt misschien voor de eerste keer in de geschiedenis van Vlaanderen een decreet goedgekeurd zonder de steun van de CVP. *(Opmerkingen bij de CVP)*

Dat is een frustratie waar u blijkbaar mee leeft.

De voorzitter : Mijnheer Sannen, u hebt het woord. U moet de tegenstrever niet uitdagen.

De heer Ludo Sannen : Ik stel vast dat jullie dat irriteert. Mijnheer Candries, de CVP schildert de PS graag af als de remmende factor voor een dynamisch beleid op het federale niveau. Voor de Vlaamse besluitvorming speelt de CVP soms dezelfde rol. De CVP lijkt soms wel eens de PS van Vlaanderen te zijn. *(Opmerkingen bij de CVP)*

U hebt zelf gevraagd om een antwoord. Een compromis tot de tweede macht sluiten, getuigt niet altijd van een verfrissend, dynamisch en vernieuwend beleid. Een besluitvorming zonder de CVP biedt ook perspectieven.

Sannen

De formele regeling in verband met de successierechten voor duurzaam samenwonenden is belangrijk voor een hele reeks mensen die vandaag onheus worden behandeld. Na een langdurig samenleven van gedeelde zorg en liefde voor elkaar en na een pijnlijk verlies, wordt de langstlevende geconfronteerd met de onrechtvaardige gevolgen van de successierechten. Mevrouw Becq, omdat sommigen geen gebruik zouden willen maken of niet voldoende op de hoogte zijn van de mogelijkheden die dit decreet biedt, zouden we dit decreet niet kunnen goedkeuren. Dat kan toch niet. Het is juist de taak van de overheid om een voldoende uitgebreide informatiecampagne op het getouw te zetten opdat iedereen die zich in deze situatie bevindt, gebruik zou maken van deze mogelijkheden.

Ik kan voorbeelden aanhalen van andere regelgevingen, zoals de studiebeurzen, waarvan dikwijls juist de erg sociaal zwakken geen gebruik maken. Maar daarom kan men de studiebeurzen toch niet afschaffen? Men moet integendeel de drempel zo laag mogelijk en de informatie zo duidelijk mogelijk maken. Ik vond uw redenering niet zo gepast binnen deze discussie. Het is juist onze verantwoordelijkheid om de aanslagvoeten aan te passen.

De heer Johan De Roo : U wilt toch niet beweren dat het de zwakkeren zijn die voordeel zullen halen uit dit decreet?

De heer Ludo Sannen : Ik ga niet zo ver. Dat was wel een argument van mevrouw Becq om aan te tonen dat dit decreet geen goed decreet zou zijn.

Mevrouw Sonja Becq : Onduidelijkheid was voor mij een argument om dit decreet niet goed te keuren.

De heer Ludo Sannen : De juridisch-technische discussie over dit voorstel, die ook in de commissie gevoerd werd, is van belang. Wetgevend werk moet duidelijk, doorzichtig en coherent zijn. Het moet de grondwettelijke toets kunnen doorstaan. Daarom zal Agalev ook de nieuw-ingediende amendementen steunen. Op die manier zal deze regeling – al gaat het slechts om een specifiek onderdeel en ontbreekt er vooralsnog een globale federale omkadering voor duurzaam samenwonenden – toch beantwoorden aan een correcte juridische ratio.

De onterechte ongelijkheden tussen gehuwden en samenwonenden, die zich vooral situeren in de fiscale en sociale wetgeving, moeten zo snel mogelijk

worden opgeheven. Alle hinderpalen en nadelen voor diegenen die voor het huwelijk kiezen, moeten inderdaad worden weggenomen. Huwen moet een meerwaarde creëren. Het mag op geen enkele manier tot bijkomende negatieve gevolgen leiden, maar moet juist aanleiding geven tot bijkomende kansen. Het federale niveau en vooral de federale meerderheidspartijen moeten hier hun verantwoordelijkheid nemen.

Onze samenleving is grondig gewijzigd. Er zijn alsminder huwelijken. Dit instituut heeft blijkbaar een steeds kleinere aantrekkingskracht. Daardoor is de noodzaak aan een regelgeving voor andere vormen van relaties, duurzame relaties, ontstaan. Het duurzaam samenwonen, ongeacht het geslacht van de partners, vraagt om een bijkomende juridische omkadering. De overheid kan maatschappelijke wijzigingen niet negeren. Ze moet op nieuwe maatschappelijke behoeften inspelen. Ook de Vlaamse overheid moet hierin – hoe beperkt ook – haar verantwoordelijkheid opnemen. Het voorliggende voorstel van decreet is een eerste, een belangrijke, maar slechts een kleine stap. Toch zal Agalev dit voorstel van harte goedkeuren. (*Applaus bij AGALEV, de SP, de VLD en de VU*)

De voorzitter : De heer De Roo heeft me gevraagd hem ook nog vijf minuten spreektijd toe te kennen. Zijn fractie beschikt over nog ruim elf minuten, rekening houdend met de onderbrekingen is dat iets meer.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, we beschikken voor elke gemandateerde spreker namens de fractie over een totale spreektijd van dertig minuten. Het Reglement stipuleert overigens dat de fractie nog andere sprekers kan inschrijven die dan tien minuten krijgen. Ik neem aan dat men daar ook de halvering toepast. Dan krijgt elke bijkomende spreker vijf minuten. Het aantal bijkomende sprekers wordt door het Reglement niet gelimiteerd. Als men elke vraag, elke opmerking van mijn fractie aanrekenen als spreektijd, dan beschouw ik dat als een middel om de parlementaire werking lam te leggen. Als men wil dat ik als fractieleider hier het woord niet meer kan voeren en een persconferentie moet houden buiten het parlement, dan is dat gewoon geen manier van werken. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : We hebben pas nog van gedachten gewisseld, mijnheer De Roo. U hebt me gevraagd om te overwegen u nog spreektijd te geven. Ik stel voor dat we de tijd die we spenderen aan deze discussie, aan u geven. Als mevrouw De Schampheleere én de heer Cannaeys zich aan hun vijf minu-

Voorzitter

ten houden, beschikt u eveneens over nog vijf of zes minuten.

De heer Peter Desmet : Ik pleit voor enige soepelheid.

De voorzitter : U moet me de kans geven om te bewijzen dat ik soepel kan zijn. Ik heb in het verleden al bewezen dat soepelheid één van mijn specialiteiten is.

De heer Peter Desmet : Ik zou toch graag het woord krijgen in verband met de toepassing van het Reglement.

De voorzitter : Ik zal erover waken dat dit debat in de grootste openheid plaatsvindt. Iedereen krijgt de kans om iets te zeggen. Laat de voorzitter zijn taak waarnemen.

De heer Peter Desmet : Ik zou willen wijzen op een tekortkoming, waarover we uitsluitel moeten hebben in het Vlaams Parlement. De verslaggever moet de reflectienota kort toelichten, maar heeft dat nog niet gedaan. Als mevrouw De Schampheleere dat doet, dan doet zij het werk van de verslaggever en mag dat niet van haar tijd worden afgehouden.

De voorzitter : De voorzitter zal erover waken dat iedereen de kans krijgt om zijn gedachten naar voren te brengen. Ik vraag dat iedereen aandachtig luistert. Men zal verwonderd zijn hoeveel zinnige dingen men kan zeggen in korte tijd.

Mevrouw De Schampheleere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schampheleere : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vandaag heb ik het bijzondere genoegen u toe te spreken als verantwoordelijke decreetgever zonder er zelf een deeltje van te zijn. Ik merk onmiddellijk dat het niet makkelijk is om oppositie te voeren.

Weliswaar voel ik mij voor het besproken voorstel ontslagen van elke verantwoordelijkheid, maar toch wil ik mededeelzaam zijn en een aantal raadgevingen meegeven. Ze zijn bedoeld voor die collega's die dit voorstel goed gezind zijn, maar eigenlijk de decreetgevende opdracht niet gewoon zijn of reeds lange tijd ontwend.

Een eerste zaak waar een verantwoordelijke decreetgever over moet waken, is de eigen bevoegdheid. Voor de meeste collega's in dit

Vlaams Parlement is een debat over het al dan niet bevoegd zijn geen politiek debat. (*Opmerking van de heer Ward Beysen*)

De meesten van ons zijn voorstander van een ruim opgevatte bevoegdheid voor Vlaanderen en willen de mogelijkheden inzake decreetgeving optimaal ontplooiën binnen het constitutionele kader. Argumentaties over onze onbevoegdheid vertolken dan ook geen politieke opvatting. De vragen naar de eigen bevoegdheid zijn wel vragen naar rechtszekerheid die men de bevolking kan bieden.

Zoals iedereen weet, kan elke belanghebbende bij het Arbitragehof de vernietiging bekomen van een decreet dat hier werd goedgekeurd, op grond van aangetoonde onbevoegdheid van het Vlaams Parlement. In een zaak van vermogensfiscaliteit zal het zeker niet aan belanghebbenden ontbreken. Ik zal de collega's een overzicht besparen van alle argumenten die in verband met dit voorstel over de bevoegdheidsvraag reeds over en weer zijn gegaan. Ik raad U de lectuur van onze reflectienota aan.

Ik wil wel erkennen dat de heer Swennen via diverse sporen bijzonder creatief denkwerk verrichtte, om vanuit Vlaamse bevoegdheden aanknopingspunten te vinden om tussenbeide te komen in het federale personen- en familierecht.

Ik hoop dat de SP-fractie even creatief zal zijn wanneer het erop aankomt om, vanuit onze bevoegdheden voor economie en tewerkstelling, maatregelen uit te werken die de druk op de loonkosten kunnen milderen. Aan deze politieke prioriteit wordt niet langer getwijfeld. (*Applaus bij de VLD en de CVP*)

Elke nieuwe regelgeving moet rechtszekerheid bieden in de toepassing ervan. Het komt er dus niet op aan om de meest creatieve bevoegdheidsconstructie op te zetten. Het komt erop aan om zo sluitend mogelijk de eigen bevoegdheid te verantwoorden. Met welke zekerheid de indiener dit doet, laat ik over aan de beoordeling van de collega's.

In de toelichting bij de eerste versie van zijn voorstel schrijft hij wel dat het instellen van een partnerschap een schoolvoorbeeld is van impliciete bevoegdheden. Wanneer, na het advies van de Raad van State, de grondwettelijke voorwaarden voor impliciete bevoegdheid in onze reflectienota grondig worden getoetst, dient de heer Swennen een nieuwe verantwoording in. Hierin verklaart hij onomwonden dat de kwestie van de impliciete

De Schamphelaere

bevoegdheid niet aan de orde is en dat het debat op dit vlak ten onrechte wordt gevoerd.

Nochtans was het de Raad van State zelf, die zowel voor de instelling van het partneriaat als voor de regeling van het bewijs ervan via een register slechts de mogelijkheid van impliciete bevoegdheid als rechtsgrond zag. Blijkbaar was, na onze reflectienota, dit advies van de Raad van State voor de indiener politiek niet meer bruikbaar. Een aantal verborgen topjuristen met andersluidend advies werden aangesproken.

Een tweede raadgeving ligt op het vlak van het gelijkheidsbeginsel. U moet er als decreetgever over waken dat uw regelgeving geen discriminerende uitwerking heeft in de samenleving. Ook dan loopt u immers kans op vernietiging door het grondwettelijk hof. In zijn rechtspraak bouwt het Arbitragehof een bijzonder stringente visie op over het gelijkheidsbeginsel. Dit bleek gisteren nog eens zeer duidelijk in de uitspraak over de schorsing van de toelatingsproef. Andere leden van de CVP-fractie zullen u bijzonder duidelijk aantonen hoe en op welke wijze er door het voorstel-Swennen nieuwe discriminaties in het leven worden geroepen ten aanzien van gehuwden en samenwonende familieleden. Hiermee besluit ik het gedeelte van mijn uiteenzetting in verband met enkele raadgevingen over verantwoordelijkheid, rechtszekerheid en gelijkheid.

Het is van het grootste belang dat we het politieke opzet van de indiener onderzoeken, samen met de maatschappelijke visie die ten grondslag ligt aan het decreet waarover we deze middag zullen stemmen. Met die politieke doelstelling is wellicht iets zeer bijzonders aan de hand. De indiener heeft immers zelf voor de pers meermaals verklaard dat met dit decreet een historische stap wordt gezet voor onze samenleving.

Collega's, velen onder u zijn gewend om te stemmen als oppositielid. Er wordt gestemd uit principe, als signaal of alleen maar als teken van wantrouwen tegenover het gevoerde beleid. Wanneer de oppositie echter meewerkt aan een nieuwe wettelijke regeling, moet ze meer doen dan louter reflecteren in een signaalpolitiek. Uw stem grijpt dan immers in in de werkelijkheid van de samenleving. Het is dus belangrijk dat u de redenering van de indiener strikt volgt, zodat u weet welke belangrijke historische stap voor de samenleving u met dit decreet zet.

In de nieuwste amendementen op zijn eigen voorstel expliciteert de heer Swennen de zogenaamd belangrijke doorbraak. Over het politieke opzet van het voorstel bestaat nu geen onduidelijkheid meer. De politieke bezorgdheid van het voorstel gaat niet in de eerste plaats naar die koppels die wegens hun seksuele geaardheid niet kunnen huwen. Ook heeft het voorstel geen regeling op het oog voor de successierechten op die vermogens die gegroeid zijn uit een gemeenschappelijke huishouding zonder meer.

Wat de indiener eigenlijk beoogt, is het zetten van een eerste principiële stap in de gelijkschakeling van buitenhuwelijkse relaties met huwelijkse relaties, en dit op basis van een verkeerd begrepen mensenrechtendiscours. De kern van het betoog in de verantwoording bij de nieuwste amendementen luidt immers dat de overheid zich dient te onthouden in de wijze van organisatie van het gezinsleven en dat het de overheid niet past om aan het huwelijk als instelling prioriteit te geven.

Bijzonder ongenueanceerd wordt hierbij dan het overbekende Marckx-arrest van het Europees Hof uit 1979 aangehaald. Dit arrest handelt over de rechten die kinderen kunnen doen gelden in de verhouding tot hun ouders. Zeer terecht neemt dit arrest als uitgangspunt dat alle kinderen in dit opzicht gelijke rechten hebben, vermits een kind zijn ouders en ook zijn gezinssituatie nooit zelf kiest. Maar, collega's, het is natuurlijk grotesk uit dit arrest de conclusie te trekken dat voortaan, volgens het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, elke politieke overheid het huwelijk als apolitiek en maatschappelijk irrelevant moet beschouwen. Dit lijkt me eerder verontrustend als politieke strategie.

Op de eerste plaats is deze conclusie juridisch fout. Zeven jaar na het Marckxarrest besliste het Europees Hof voor de Rechten van de Mens immers in het arrest-Johnston uitdrukkelijk dat de lidstaten niet verplicht zijn om in hun intern recht voor ongehuwd samenwonende koppels een statuut uit te werken, gelijkwaardig aan dat van de gehuwde paren. Het fiscaal regime voor gehuwden mag voordeliger zijn dan voor ongehuwden, omdat hun situatie verbonden is aan een globaal maatschappelijk geheel van rechten en plichten.

Op de tweede plaats kan de maatschappelijke visie die blijkt uit de uitgangspunten van de indiener minstens ook politiek opzienbarend worden genoemd. Uit het voorstel komt immers de politieke opvatting naar voren dat feitelijke vrijblijvend-

De Schamphelaere

heid tussen mensen gelijk staat aan engagement, uitgesproken in een open jawoord voor elkaar.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mevrouw de Schamphelaere, u verwijst naar het arrest-Marckx over de situatie van de discriminatie tussen de kinderen. U moet toch erkennen dat in de situatie zoals ze nu is – als ze niet wordt gewijzigd – kinderen van samenwoners worden gediscrimineerd, precies ingevolge die dubbele overerving. Het volstaat dat iemand daarvoor terug naar het Hof gaat, en België wordt daar opnieuw voor veroordeeld.

Dit is de laatste discriminatie die nog bestaat tussen kinderen uit een huwelijk en kinderen uit een samenwonend koppel. Daar kunt u toch niet blind voor zijn.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Dat is niet correct. De minister heeft dit zonet willen aantonen. Er is twintig jaar lang een debat gevoerd over het statuut van de langstlevende echtgenoot, om maar te wijzen op de moeilijkheden en de fijnzinnigheden die gepaard gaan met een wijziging van het Burgerlijk Wetboek.

Dit is niet correct, omdat samenwonenden in een testament volledig vrij zijn om alles onmiddellijk ter beschikking te stellen van hun kinderen.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dat is toch niet eerlijk, dat gaat toch niemand doen.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : De kinderen van een gehuwd koppel moeten natuurlijk twee keer successierechten betalen, wat de minister daarnet ook zei. Er gaat een deel reservatair naar de langstlevende. Daarop worden successierechten betaald.

Een en ander gaat dan nog eens over naar de kinderen in rechte lijn, waarvoor een dubbel tarief geldt. De samenwonende is niet verplicht dat stramen te volgen.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dit is de laatste discriminatie ten aanzien van de kinderen.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere, mag ik u vriendelijk verzoeken af te ronden ?

Mevrouw Mia de Schamphelaere : Uit het voorstel komt de politieke opvatting naar voren dat vrijblij-

vendheid tussen twee mensen gelijk staat aan engagement, uitgesproken in een open jawoord voor elkaar. Een eenzijdige uitstapmogelijkheid zonder vergoeding is maatschappelijk gelijkwaardig aan een scheidingsprocedure, uitgewerkt om de zwakste te beschermen. Door van overheidswege deze sterk uiteenlopende banden tussen mensen op eenzelfde manier te honoreren, wordt in wezen elke grondslag voor een solidaire samenleving in vraag gesteld.

Bovendien wordt een bijzonder brutale visie op de liefde veralgemeend, die inhoudt dat menselijk verdriet, omdat men in de steek wordt gelaten, geen maatschappelijke erkenning behoeft.

Ook verliest men bij deze opvatting uit het oog dat niet de hele samenleving behoort tot die culturele elite waartoe de meeste parlementsleden zich graag rekenen. Niet iedereen is zomaar in staat om als vrijgevochten, zelfbewust individu een persoonlijk pakketje van rechten en verbintenissen te onderhandelen met de partner over woonst, huishouding en vermogen. In niet elke relatiebeleving is gelijkwaardigheid tussen partners vanzelfsprekend. Zonder maatschappelijk kader blijft de meest afhankelijke partner op emotioneel of financieel vlak onbeschermd.

De overheid moet solidair zijn en zekerheid bieden voor mensen. De gemeenschap moet een armoedebeleid voeren, de steden en gemeenten moeten maatregelen uitwerken die de uitsluiting en de vereenzaming tegengaan. Alleenstaande ouders moeten alle nodige ondersteuning krijgen vanuit het gezinsbeleid en scholen moeten tieners onderwijzen in relatiebekwaamheid.

Dit alles is bijzonder terecht. Onze samenleving wordt immers door meer onzekerheid getekend dan de meeste mensen kunnen verdragen. Mensen staan meer en meer onder druk en lijden onder onzekerheid over hun job, inkomen, woonst en gezin. Moeten mensen dan maar gehard worden tegen al deze onzekerheden ? Of mag de samenleving een beleid voorstellen met meer zekerheid voor de mensen ? Staan wij een beleid voor om werknemers te beschermen tegen onverwacht ontslag, een beleid om huurders woonzekerheid te bieden, een beleid ook om zekere gezinssituaties te ondersteunen ?

Mijnheer Vandenbroeke, wij weten uit uw uiteenzettingen en publicaties hoezeer u begaan bent met de situatie van de jonge gezinnen in Vlaanderen en met hun nood aan rust en geborgenheid, zodat er ruimte is voor kinderen. U wilt niet dat er wordt

De Schamphelaere

bespaard op de toekomst en vitaliteit van onze samenleving. Wij hopen dat u straks met uw stemgedrag uiting zult geven aan die bezorgdheid.

Mevrouw Ceysens, wij herinneren ons nog levendig uw innemende maidenspeech bijna twee jaar geleden. U had toen kritiek op de voorstellen van de CVP, omdat wij ons in het welzijnsbeleid uitdrukkelijk richtten op de uiteengevallen gezinnen, de alleenstaande ouders en de nieuw samengestelde gezinnen. U verweet de CVP dat ze haar gezinsbeleid bij de kiezers voorstelde als stevige houten huisjes, terwijl ze via het beleid slechts kartonnen huisjes verkocht. Wij hopen dat straks, mede door uw stemgedrag, het kartonnen huisje niet in de etalage van de overheid belandt en er wordt aangeprezen als een betrouwbaar houten huisje. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dit is te mooi om er niet op te reageren. Mevrouw De Schamphelaere, twee jaar geleden heb ik de CVP verweten niet duidelijk te zijn. Ik heb toen aangeklaagd dat de CVP soms voor het huwelijk kiest, dan weer voor het samenwonen, een andere keer zelfs voor de homo's. Vandaag is die duidelijkheid er eindelijk wel gekomen. U hebt ons duidelijk gemaakt dat de CVP alleen het huwelijk duldt en zelfs een discriminatie wil laten bestaan ten aanzien van kinderen van samenwoners.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Dat hebt u verkeerd begrepen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Volgens mevrouw De Schamphelaere is in dit parlement blijkbaar maar één fractie in staat om degelijk wetgevend werk af te leveren. Dat is een ergerlijke aantijging aan het adres van bijna drie vierde van dit Vlaams Parlement. *(Applaus bij AGALEV)*

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord. Hij beschikt nog over acht minuten.

De heer Karel De Gucht *(Op de tribune)* : Ik zal proberen het vertrouwen van de voorzitter niet te beschamen.

Ik wil drie punten aanraken. In de eerste plaats stel ik de vraag waarvoor we kiezen als Vlaams Parlement : kiezen we voor een stapsgewijze of voor een

globale benadering ? Een globale benadering veronderstelt een voorafgaand breed debat op het federale niveau. Wij kiezen voor een politieke des petits pas, omdat wij denken en hopen dat een eerste stap als deze een versnellend effect zal hebben op de globale discussie. Als we blijven wachten op een omvattend debat, vrees ik dat dit voorstel zal verdrinken in het geheel.

De uiteenzetting van mevrouw De Schamphelaere heeft me in die overtuiging gesterkt. Haar discours was onvoorstelbaar conservatief. Ik kan me echt niet voorstellen dat ze daarmee de mening van de hele CVP heeft vertolkt. Er zijn blijkbaar veel meningen binnen de CVP. Laten we dus, als mocht blijken dat een duidelijke meerderheid binnen het parlement deze eerste stap wil zetten, hem ook zetten. Dat is nu eenmaal democratie.

Ten tweede zou het gelijkheidsbeginsel worden geschonden als men een regeling treft voor koppels van hetzelfde of van verschillend geslacht, en men de samenwonende familieleden erbuiten laat. Ik laat de technische aspecten hier buiten beschouwing. Over deze stelling wil ik twee zaken zeggen. Ten eerste willen we ook het probleem van de samenwonende broers en zusters regelen. Maar er is meer : we willen zelfs de stelling verdedigen dat het Vlaams Parlement dat kan. Wat als dan ook zal blijken dat op federaal niveau stappen moeten worden gezet ? In dat geval zijn we bereid om dergelijke initiatieven te steunen. We willen vandaag echter niet alles met elkaar verbinden. Daardoor zou de eerste stap ten voordele van die samenwonende koppels immers niet gezet kunnen worden. Mevrouw De Schamphelaere heeft hier verwezen naar het Arbitragehof. Ik zou haar willen zeggen dat ze blij mag zijn dat we enkel de toestand van de samenwonende koppels regelen. Dat biedt u de mogelijkheid om voor het Arbitragehof uw gelijk te bewijzen. Het Hof zal dan beslissen of het gelijkheidsbeginsel al dan niet is geschonden.

Ten derde begrijp ik de redenering van de volksvertegenwoordigers van de CVP niet, als ze zeggen dat het om een discriminatie van het huwelijk gaat. Men zegt dat het huwelijk wordt aangevallen. Ik begrijp dat niet : mijns inziens is het omgekeerde het geval. Het wegwerken van discriminaties tussen samenwonende koppels en gehuwden – in beide richtingen – levert eigenlijk een meerwaarde op voor gehuwden. Vandaag bevinden we ons in een toestand waarin het huwelijk een soort van verplichting is wegens patrimoniale aangelegenheden, wegens de verhouding met de kinderen, en zo meer. Ik geef een voorbeeld. Laten we de toestand eens bekijken van twee samenwonenden waarvan

De Gucht

een partner is gescheiden en een kind heeft. Dat kind kan door de nieuwe partner van die gescheiden persoon niet op voet van gelijkheid worden gewettigd. Er zijn dus een heleboel zaken die mensen ertoe aanzetten of zelfs verplichten om te huwen, terwijl dat eigenlijk hun keuze niet is.

De keerzijde van de medaille speelt in het voordeel van diegenen die u zouden moeten interesseren. Door die discriminaties weg te werken, wordt het huwelijk een vrije keuze. Het huwelijk wordt de keuze van mensen die van oordeel zijn dat hun relatie op die sacrale wijze moet worden bekroond. U moet dat dus allemaal wat positiever bekijken. Vroeger waren er meer huwelijken, dat is een feit. De statistieken spreken voor zich. Maar hoeveel verplichte en ongelukkige huwelijken waren er? Hoeveel huwelijken werden instandgehouden zonder dat liefde daarmee iets te maken had? Hoeveel huwelijken werden instandgehouden omwille van praktische overwegingen? Is het niet normaal dat men in een volwassen samenleving vrij kiest of men al dan niet huwt, en vrij kiest of men op een bepaald ogenblik wil erkennen dat het helemaal niet meer gaat en men er in alle openheid een einde aan wil maken? Is dat niet een emancipatorisch voorstel? Is dat niet de beste uiting van het gelijkheidsbeginsel, mevrouw De Schamphelaere?

Ten vierde zal de VLD dit decreet niet goedkeuren omdat dit ons de kans geeft een decreet goed te keuren zonder dat de CVP dat ook doet. Als we dat decreet zullen goedkeuren, dan is het omdat we voor dit decreet zijn. We staan daar achter. En het beste bewijs dat dit zo is, is het feit dat het eerste voorstel over deze aangelegenheid door de VLD, en met name door de heer Lachaert en mezelf, werd ingediend. (*Applaus bij de VLD, de SP en de VU*)

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik wil in een korte uiteenzetting het verzet van de christen-democraten tegen het voorliggende decreet accentueren door te wijzen op de fiscale ongelijkheid en op de fiscale discriminatie van gehuwden ten opzichte van in partneriaat samenwonenden.

Niemand betaalt graag successierechten. Die zijn uiteraard altijd te hoog. Dit geldt ook voor de weduwe die midden in het rouwproces 3 procent moeten betalen op de helft van de gezinswoning.

Het is ook algemeen geweten dat van een groot kapitaal, een fortuin van bijvoorbeeld 100 miljoen frank, na een eerste vererving onder derden nog 21,7 miljoen frank overblijft, na een tweede nog 6 miljoen frank en dat de derde begunstigde nog amper genoeg overhoudt om de notaris en de fiscale raadgever te betalen. Persoonlijk ben ik dan ook voorstander van een plafonnering van de rechten die, zodra de begroting dit mogelijk maakt, de grens van 50 procent niet kan overschrijden.

Toen de BRTN vorige week uitvoerig inging op de reflectienota die we hadden ingediend, werd het schrijnende verhaal ten tonele gevoerd van twee samenlevenden die dertig jaar in gemeenschap hadden geleefd en waar het overlijden van de ene partner catastrofale gevolgen had voor de successierechten van de overblijvende.

Samen met vele anderen was ik aanvankelijk geschokt. Ik stel me echter de vraag of die journalist zich heeft afgevraagd hoe zwaar andere artikels uit de fiscale wetgeving misschien ten voordele van dezelfde betrokken samenlevenden hebben gespeeld, en dit niet eenmaal, maar gedurende dertig jaar, elk jaar opnieuw. Ondertussen regent het voorbeelden van fiscale afstraffing van het huwelijk ten opzichte van samenwonenden. Een koppel waarvan de ene partner een pensioen heeft van 450.000 frank en de andere een pensioen van 300.000 frank, heeft jaarlijks een fiscaal voordeel van 93.202 frank. In De Morgen werd vorige week het voorbeeld geciteerd van twee partners die elk 410.000 frank pensioen hebben en samen jaarlijks 109.234 frank, omgerekend 9.103 frank fiscaal voordeel per maand hebben ten opzichte van de gehuwden.

Dan hebben we het nog niet over andere mogelijke nadelen die de sociale zekerheid voor gehuwden inbouwt ten aanzien van samenwonenden zoals bijvoorbeeld pensioenrechten, werkloosheidsuitkeringen, enzovoort. Ons standpunt over deze problematiek is duidelijk. De christen-democraten zijn gewonnen voor het wegwerken van onevenwichten en discriminaties in de fiscaliteit, op voorwaarde dat alle discriminerende effecten samen kunnen worden weggewerkt.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Cannaerts, wanneer u spreekt over de fiscaliteit, dan zou ik u willen vragen een beetje respect te hebben voor de recente geschiedenis van dit land. We hebben de decumul ingevoerd, maar jullie, de christen-demo-

De Gucht

craten, hebben ze opnieuw afgeschaft. Dat is de reden van de discriminatie van de gehuwden.

De heer Leo Cannaearts : Mijnheer De Gucht, u refereert aan federale toestanden. Ik kan u echter zeggen dat we een aantal weken geleden een volledige dag hebben gepalaverd over tewerkstelling, waarbij het ging over loonkostenverlaging, sociale wetgeving enzovoort.

De heer Johan De Roo : De fiscale hervorming is doorgevoerd toen mevrouw Demeester staatssecretaris van Financiën was en de heer Eyskens minister van Financiën. Tijdens die periode is voor de gehuwden de decumul doorgevoerd.

Thans worden ongehuwd samenwonenden nog steeds belast als alleenstaanden. Ik heb zojuist de Elsevier Belastingalmanak geraadpleegd, waarin vijf à zes discriminaties worden aangeduid waarbij samenwonenden worden bevoordeeld ten opzichte van gehuwden. Dat is oneerlijk en onrechtvaardig. Dat verschil moet worden weggewerkt.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer De Roo, het is onjuist wat u zegt. Het gaat specifiek over de decumul. In 1988 is inderdaad een regeling ingevoerd die nog steeds geldig is en die neerkomt op een gedeeltelijke decumul die sterk geplafonneerd is. Die regeling heeft een einde gemaakt aan het systeem dat onder impuls van de VLD was ingevoerd en ertoe leidde dat op termijn een volledige decumul van de inkomsten tussen de gehuwden zou worden bereikt.

De voorzitter : De heer Cannaearts heeft het woord.

De heer Leo Cannaearts : We kunnen pas volgen wanneer alle discriminerende effecten op fiscaal niveau zijn weggewerkt. Het is misschien simplistisch maar alleszins plastisch uitgedrukt : Het gaat niet alleen over de financiële lusten van het partnerschap, maar ook over de lasten. Het is algemeen geweten dat gehuwden zwaar worden gediscrimineerd ten opzichte van ongehuwd samenwonenden : geen cumulatie van inkomens, verhoogde aftrekken voor vervangingsinkomens, verhoogde uitkering voor werkloosheid of pensioen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat verschillende vormen van huwelijksvervangende partnerschappen verstandspartnerschappen zijn, die koel berekend tot stand zijn gekomen. De enige motivatie om niet te kiezen voor het huwelijk zijn in vele gevallen inderdaad de financiële en fiscale voordelen. We vinden dan ook dat het hier voorliggende

decreet weliswaar een ad-hocregeling kan zijn voor lesbische- of homokoppels, maar dat het tegelijkertijd een kaakslag is voor diegenen die nog wel bewust kiezen voor het huwelijk en daar ook de nadelige financiële consequenties van aanvaarden. Dit decreet maakt de kloof nog groter. Omdat wij geen ad-hocoplossingen willen die op hun beurt weer andere ongelijkheden versterken, zullen wij dit voorstel dan ook niet goedkeuren. (*Applaus bij de CVP en het VB*)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Ik wil naar elke argumentatie luisteren en er gevoelig voor zijn, maar met een vorm van afkeer heb ik het moeilijk. Ik voel een onderhuidse minachting voor hen die niet voor het huwelijk kiezen, maar wel voor een andere samenlevingsvorm. Daar heb ik het moeilijk mee. Ik zou graag hebben dat dit aspect uit het debat verdwijnt. Dat doet immers niet terzake. Het is een vorm van arrogantie die niet past in dit debat. Wie samenwoont, hanteert waarschijnlijk dezelfde ethiek in zijn relatie, als wie huwt. Bij degenen die huwen, mislukt de relatie vaak : daar bestaan honderden bewijzen van. Ook bij diegenen die samenwonen, mislukt het vaak : daarvan bestaan evenveel voorbeelden. Huwelijk of geen huwelijk is een vrije keuze.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Ik sluit me aan bij wat de heer Van Grembergen zegt. Het is zeker niet zo dat onze fractie andere samenlevingsvormen misprijst. Ook degenen die het wetsvoorstel zullen goedkeuren, hebben vandaag gezegd dat zij het huwelijk zien als de hoeksteen van de maatschappij. Ik denk dat wij er allemaal mee akkoord gaan dat een aantal mensen door omstandigheden niet kunnen huwen en dat wij hen daarvoor dan ook niet mogen minachten. Geen enkele spreker van onze fractie had de bedoeling om zoiets te zeggen. Als dat wel het geval zou zijn, kan ik mij daar zeker niet achter scharen.

In onze maatschappij zijn er veel verschillende vormen van samenleven die mensen door omstandigheden soms ook worden opgedrongen. Daar moeten we alle respect voor hebben. Het is echter verkeerd om te proberen die zaken hier met maatwerk op te lossen. De laatste spreker heeft nog eens duidelijk gezegd dat er ook heel wat onrechtvaardigheden bestaan ten opzichte van het huwelijk. Door dat maatwerk gaat men bij de andere bevolkingscategorieën de illusie wekken dat de

Taylor

erfenis via decreet wordt geregeld, terwijl dat niet het geval is. Deze zaken moeten nog steeds in de eerste plaats via een testament worden geregeld. Een globale regeling voor deze problematiek, die iedereen raakt, dringt zich dus op. Niemand van ons kijkt vanuit de hoogte neer op bepaalde samenlevingsvormen. Daarvoor worden wij teveel geconfronteerd met de realiteit. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit mij volmondig aan bij de opmerking van de heer Taylor. Er mag op dat vlak geen enkel misverstand ontstaan. Indien een dergelijk misverstand zou ontstaan, is dat totaal onterecht. Voor de algemene beoordeling zou ik willen verwijzen naar de interventies van mevrouw Becq, de heer Cannaearts en mevrouw De Schampelaere, die elk een facet van deze problematiek hebben behandeld.

Dit is een symbolisch dossier geworden. Sommigen spraken van een historische dag, een historische overwinning. Wij zijn van oordeel dat het voorstel van decreet dat nu voorligt, dat al een aantal keren werd aangepast en waarop de laatste week nog een aantal amendementen werden uitgevoerd, te licht weegt om een dergelijke stelling te kunnen verantwoorden.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Ik denk echter dat de belangstelling van de media en het publiek uiteindelijk eerder is gebaseerd op het feit dat rond dit voorstel een atmosfeer werd gecreëerd die toelaat dat het, waarschijnlijk straks, zal worden goedgekeurd met een wisselmeerderheid. Door sommige leden wordt dit inderdaad als een politiek instrument gebruikt, dat voor een deel los staat van de inhoud. Het is natuurlijk leuk – daar het zeer weinig gebeurt – dat een voorstel van decreet wordt goedgekeurd zonder de CVP. Het is de spreekwoordelijke stok waarmee men de coalitie in moeilijkheden wil brengen en waarmee men ook de CVP met de vinger wil wijzen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer De Roo, ik voel me enigszins aangesproken door die opmerking, naar ik meen echter manifest onterecht. U weet zelf dat ik, alvorens dit voorstel van decreet werd

ingediend, in naam van mijn fractie samen met de heren Lachaert en De Gucht een voorstel van decreet had ingediend, dat deze problematiek behandelde.

U weet dat vroeger mevrouw Vogels en op dit ogenblik de heer Boutmans in het federale parlement een globale regeling hebben voorgesteld. In eerste instantie gaat het ons om het inhoudelijke aspect, waarbij we dit voorstel van decreet als katalysator beschouwen voor een federale dynamiek. De bijkomende door u aangehaalde elementen zijn dan duidelijk van ondergeschikte waarde. Ik zal echter niet ontkennen dat het desondanks een historisch ogenblik zal zijn.

De heer Johan De Roo : Mijnheer Sannen, ik erken volmondig uw recht om op de inhoud in te gaan, zoals u daarnet deed toen u verwees naar de wisselmeerderheid en naar het decreet dat zou worden goedgekeurd zonder de medewerking van de CVP.

Wij baseren ons op de inhoudelijke analyse. Ook de CVP is zich zeer goed bewust van de maatschappelijke realiteit. Wij zijn niet blind voor het feit dat naast het huwelijk ook andere samenlevingsvormen zijn gegroeid en dat huwelijk en gezin niet steeds meer samenvallen.

Personen die ongehuwd samenwonen kunnen rekenen op ons begrip. De Vlaamse christen-democraten blijven evenwel het huwelijk verdedigen. Het huwelijk biedt immers een uniek en uitstekend kader voor een relatie, waarbij de partners zich engageren tot duurzaamheid, verantwoordelijkheid, trouw, wederzijdse zorg en solidariteit. Aan deze waarden hechten we bijzonder veel belang. Daarom vinden we dat aan het huwelijk geen afbreuk mag worden gedaan, dat het niet mag worden uitgehold, dat voorstellen die het huwelijk minder interessant maken het daglicht beter niet zien. Dit zou voor onze samenleving immers geen goede zaak zijn.

Dit belet niet dat zich ten aanzien van andere samenlevingsvormen wettelijke initiatieven kunnen opdringen – wel integendeel. Partners die omwille van hun homoseksuele geaardheid geen toegang hebben tot het huwelijk bevinden zich inderdaad in een juridisch vacuüm, wat tal van problemen schept. De CVP-fractie en ook onze partij willen dat hieraan tegemoet wordt gekomen. Dit moet evenwel concreet worden ingevuld op het federale niveau. Ook ten aanzien van andere ongehuwd samenwonenden rijzen er problemen. Er moet worden onderzocht welke punctuele, gerichte

De Roo

initiatieven mogelijk zijn om aan manifeste problemen te verhelpen, vooral op vermogensrechtelijk vlak. Samengevat is onze fractie ervoor gewonnen dat voor ongehuwd samenwonenden bepaalde wettelijke regelingen worden ontwikkeld, maar we zijn het niet eens met diegenen die het huwelijk en ongehuwd samenwonen volledig op dezelfde lijn willen stellen. Dit laatste is de finaliteit van het voorstel van de heer Swennen, dat om die reden niet op onze instemming kan rekenen.

We hebben daar verschillende redenen voor. Ten eerste is de federale wetgever bevoegd en in staat om een degelijk onderbouwde regeling uit te werken. Ten tweede werkt men met twee maten en twee gewichten : men kent een belangrijke fiscaal voordeel toe aan sommige samenwoners die aan de regels van het decreet voldoen, maar tegelijkertijd, wat de rest van de fiscaliteit betreft, gebruikt men dat bewijsmiddel van samenwonen niet. Dat is werken met twee maten en twee gewichten. Ons uitgangspunt is duidelijk. Het respect voor het gelijkheidsbeginsel vereist dat iedereen die zich in gelijke omstandigheden bevindt, ook op dezelfde wijze wordt behandeld. Voor personen in een verschillende situatie moet een gedifferentieerde benadering worden uitgewerkt. Het voorstel van de heer Swennen voldoet daar niet aan. Eerst argumenteert hij dat gehuwden en niet-gehuwden fiscaal moeten worden gelijkgeschakeld, omdat er geen objectieve en redelijke verantwoording bestaat voor een verschil in het successierechtentarium. Vervolgens beweert hij dat bloed- en aanverwanten niet moeten worden gelijkgeschakeld, omdat ze in tegenstelling tot ongehuwde samenwonenden wel in aanmerking komen voor erfopvolging. Het erfrecht geldt dus wel als argument voor bloed- en aanverwanten, maar niet voor gehuwden. Begrijpe wie kan.

Ik zou trouwens graag vernemen waarom het burgerlijk recht en het erfrecht niet worden aanvaard als criterium voor een verschillende behandeling van gehuwden en ongehuwd samenwonenden. De wettelijke rechten en plichten die gehuwden ten opzichte van elkaar en ten opzichte van derden hebben, zorgen ervoor dat hun situatie objectief gezien en in belangrijke mate verschilt van die van ongehuwden. Of niet soms ? Hoe wordt het wederzijds engagement tussen ongehuwde samenwonende partners geregeld ? Hoe wordt de zwakkere partner beschermd ? Aan welke voorwaarde wordt de uitstap gekoppeld ? Ik kan alleen maar besluiten dat er met twee maten en twee gewichten wordt gemeten.

Ik heb de vraag al gesteld in verband met de personenbelasting, maar wil ze nu aan minister Demeester stellen. Aangezien het tarief grondig wordt gewijzigd voor al degenen die aan de definitie van de heer Swennen voldoen, en aangezien er uiteindelijk een drastische verlaging van het successierechtentarium zal komen voor degenen die er gebruik van willen maken, vraag ik de minister wat de budgettaire gevolgen zullen zijn voor de Vlaamse Gemeenschap. Die verantwoordelijkheid moet ten minste door de regering, maar evenzeer door de initiatiefnemers in dit parlement, ter sprake worden gebracht. Ik stel die vraag en hoop dat de minister er straks op antwoordt.

Er rijzen ook heel wat vragen over mogelijke misbruiken. We denken dat het voorstel van decreet heel moeilijk te controleren is en dat de deur bijgevolg wordt opengezet voor legale misbruiken. Het is onbegrijpelijk dat men daar zo licht overstapt, want voor bepaalde vermogens mag de fiscale lat nu blijkbaar heel laag worden gelegd. Ook de SP heeft hier de voorbije maanden, bij de discussie over de successierechten, andere dingen over verteld. Nu brengen de successierechten in Vlaanderen 13 miljard frank op. Hoeveel zal dit nog zijn na de goedkeuring van het voorstel ?

Een andere reden waarom we het niet eens zijn met dit voorstel, is omdat het onzorgvuldigheden bevat. De mensen hebben geen behoefte aan halfslachtige en niet-werkbare maatregelen ten gevolge van een fragmentarische aanpak. Ze hebben ook geen nood aan onzorgvuldig decreetgevend werk. In de commissie voor Financiën is weliswaar gediscussieerd, maar in feite hebben we deze week een nieuw decreet gekregen door de amendering van de heer Swennen. Hij heeft net aangekondigd dat hij nog een nieuw decreet nodig heeft om het probleem van de samenwonende familieleden op te lossen.

Er dreigt een grote onwerkzaamheid, een grote onzekerheid en een grote verwarring te ontstaan. Men draait de mensen trouwens een rad voor de ogen vermits door dit decreet niet aan het erfrecht wordt geraakt. Ook met de overgangsregeling zal het naar alle waarschijnlijk fout lopen, want de timing is verkeerd.

Dit voorstel definieert het in partneriaat samenwonen en organiseert een bewijssysteem, te weten het partneriaatsregister dat in de toekomst in de 308 Vlaamse gemeenten zal moeten worden geopend, en verbindt daar een bepaald rechtsgevolg aan, namelijk de laagste erfenisrechten.

De Roo

Voor deze regeling is er geen burgerrechtelijke basis en is er geen wettelijk instrument dat als vertrekpunt kan worden gebruikt. Het partnerschap, zoals het door dit voorstel wordt ingevuld, is daardoor niets meer dan een lege doos. Er wordt wel een belangrijk fiscaal voordeel aan verbonden, dat is juist. Het schept evenwel onaanvaardbare ongelijkheden. De CVP-fractie kan er geen vrede mee nemen dat een fiscaal cadeau wordt toegekend terwijl geen enkel engagement wordt gevraagd inzake duurzaamheid, wederzijdse zorg of verantwoordelijkheid. Het huwelijk, dat deze rechten en plichten duidelijk omschrijft, wordt hierdoor uitgehold. Het verschil in fiscale behandeling wordt door dit voorstel niet verkleind, maar integendeel vergroot.

Deze fragmentaire regeling biedt onvoldoende rechtszekerheid en komt bovendien niet tegemoet aan de echte problemen en verzuchtingen van de samenwonenden. Aan de zwakkeren, ook onder de samenwonenden, wordt door dit decreet immers geen rechtszekerheid geboden. De verantwoordelijkheid daartoe ligt bij allen, over de fractiegrenzen heen, die hierover zullen stemmen. Wij wensen die verantwoordelijkheid niet op ons te nemen omdat wij geen halfslachtig werk willen en omdat het geen rechtszekerheid biedt aan de groep van mensen waarvoor u uiteindelijk dit initiatief hebt willen nemen.

De CVP-fractie wil geen gebrekkige regeling die valse verwachtingen wekt. Dit is een slecht voorstel van decreet. De verantwoordelijkheid ligt volledig bij diegenen die dit voorstel zullen goedkeuren. *(Applaus bij de CVP en het VB)*

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik zal kort antwoorden op de laatst gestelde vraag en een rechtzetting formuleren met betrekking tot de discussie die hier zonet werd gevoerd inzake fiscaliteit.

In 1988 werd de fiscale wetgeving gewijzigd. Sinds dat jaar geldt een volledige decumul op het arbeidsinkomen. Op het inkomen uit vermogen was en is er nog steeds een volledige cumul. Op dat vlak is er dus niets gewijzigd. De heer De Gucht verwees naar het niet doorgaan van de tijdelijke indexatie van de belastingschalen, maar dat heeft niets te maken met het feit of men al dan niet gehuwd is. Ik wil hier geen discussie inleiden, maar louter de volgende informatie verstrekken : sinds

1988 volledige decumul op het arbeidsinkomen, op het huwelijksquotiënt indien er geen twee inkomens zijn en nog steeds de volledige cumul op het inkomen uit vermogen, waar dus nog steeds niets aan gewijzigd is. In die zin heeft de heer De Gucht het dus verkeerd voor.

Wel is het zo – en dit is een belangrijk gegeven in het kader van dit debat – dat een enorme discriminatie ontstaat voor gepensioneerden. Iedereen zal zich nog de discussie herinneren over het feit dat de belastingvrijstelling – indien ik me niet vergis een kleine 200.000 frank – gedecumuleerd is in het gezin, maar niet in het pensioen. De gepensioneerden voelen zich daardoor uiteraard benadeeld ten aanzien van de gehuwden.

Wat ik zeg, is louter informatief, mijnheer de voorzitter, ik zou het debat op dit vlak niet willen veranderen. De vraag of men fiscaal wordt gediscrimineerd, keert terug. Juist die groep van gepensioneerden die interesse zou kunnen betonen, zal dan positief gediscrimineerd worden als samenwonenden ten aanzien van de gehuwden. De gehuwden hebben, ten eerste, geen dubbele vrijstelling onderaan. Ten tweede, als ze gelijkgeschakeld zouden worden voor wat de successierechten aangaat, dan zal deze discriminatie nog scherper aangevoeld worden en zal daardoor een probleem ontstaan.

De vraag die de heer De Roo stelde over de essentie van de kostprijs, is zeer moeilijk te beantwoorden. Ik heb dit reeds in de commissie gezegd. We kunnen immers nog niet weten wat de reactie van de bevolking zal zijn en of deze bepaalde acties zal ondernemen. Het enige wat we nu kunnen zeggen is dat wanneer er een wijziging in het gedrag van de belastingplichtige zal zijn, dit uiteraard vooral te maken zal hebben met de mensen met hoge inkomens. Zij zullen zich aanpassen aan de nieuwe wetgeving inzake successierecht. Het gedrag van de belastingplichtige is iets wat niet nagekeken kan worden, het is een term uit de fiscale wetgeving. Maximaal, in het geval dat ieder zou gaan kiezen voor het stelsel van samenwonenden, zou dit een vermindering van inkomsten van meerdere miljarden betekenen. Een eerste berekening leert ons dat het om 4 miljard frank zou kunnen gaan.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Mevrouw de minister, u hebt dit goed samengevat, maar het is toch wel pijnlijk dat u dit als CVP-minister doet. De CVP maakt sinds mensenheugnis deel uit van de federale regering, bijna sinds de uitvinding van de Belgische staat. Als gezinspartij hebt u niets onderno-

Verrijken

men voor de fiscale achteruitstelling van gehuwden en blijft de budgettering een probleem. Ik vind dit bijzonder betreurenswaardig.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb ontzettend veel moeite met het becijferen van één bepaald bedrag. U zegde zelf in de commissie dat er geen referentiemateriaal voorhanden is om tot een bedrag te komen. Wanneer u nu vier miljard frank vooropstelt in een maximale situatie, dan vind ik dit enigszins misleidend want u weet niet eens hoeveel mensen er samenwonen. Evenmin hebt u een zicht op het patrimonium, noch op de mogelijke erfenis.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Sannen, het is juist dat er geen referentiemateriaal bestaat. Dat heb ik al vermeld. Ondertussen heb ik trouwens alle studies over samenwonen, gepubliceerd door het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies, er op nageslagen. Ik kan er ook geen referentiemateriaal uithalen omdat de statistieken over samenwonen gaan over de jonge gezinnen en mensen. Met jonge mensen bedoel ik de mensen tot vijftig jaar. Deze groep vormt natuurlijk geen referentie voor het bepalen van een bedrag.

Ik wil niet dat men volgend jaar zegt dat er een zogenaamde ontwijking is gebeurd. Is er überhaupt nagegaan wat de eventuele ontwikkelingsmechanismen zijn ? Dan antwoord ik dat het uitgangspunt ligt bij de mensen die vandaag niet de tarieven voor gezinnen betalen en dat moet worden uitgerekend wie eventueel in aanmerking kan komen. Het antwoord dat ik in de commissie heb gegeven en dat van vandaag zijn dus niet tegenstrijdig. Ik blijf herhalen dat er geen referentiemateriaal bestaat om een berekening te maken zoals voor de andere elementen. Ik heb enkel de veronderstelling geuit dat er een maximaal bedrag van vier miljard frank mogelijk zou kunnen zijn.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer Sannen, of het nu om vier miljard frank gaat of om een ander bedrag, ik wil toch even herhalen wat ik in de commissie heb vastgesteld, namelijk dat ik bij begrotingsbesprekingen en -controles telkens heb vastgesteld dat deze regering over te weinig geld beschikte om aan bepaalde opdrachten te kunnen voldoen. Ik herinner me het debat over de taallessen voor

migranten en de problematiek van het socio-cultureel werk. Ik stel vast dat er nu wel geld is voor bepaalde zaken ; blijkbaar kan het geld nu op een andere manier wel worden verdeeld. Als lid van de meerderheid, die de begroting en de begrotingsmiddelen moet goedkeuren, laat het een vreselijke nasmaak achter.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Nee*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer Swennen c.s. houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Er is een amendement van de heer Swennen tot vervanging van het opschrift dat luidt als volgt :

Het opschrift vervangen door wat volgt :

“Voorstel van decreet houdende wijziging van het Wetboek der Successierechten door gelijkstelling wat de tarifiering betreft van in partneriaat samenwonenden met echtgenoten”.

De stemming over het amendement tot vervanging van het opschrift wordt aangehouden.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In artikel 48 van het Wetboek der Successierechten worden in het opschrift van tabel 1 na de woorden "Tussen de echtgenoten" de woorden "of in partneriaat samenwonenden" toegevoegd.

Op dit artikel is er een amendement van de heer Swennen tot vervanging dat luidt als volgt :

Voorzitter

Dit artikel vervangen door wat volgt :

“Artikel 2

In artikel 48 van het Wetboek der Successierechten worden in het tweede lid, in het vijfde lid in het opschrift van tabel I, in het zesde lid, en in het zevende lid in het opschrift van tabel II na de woorden “tussen echtgenoten” de woorden “of in partneriaat samenwonenden” telkens ingevoegd.”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 3

Aan hoofdstuk VI, afdeling I van hetzelfde wetboek wordt een artikel 48³ toegevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 48³

Als in partneriaat samenwonenden worden beschouwd twee personen van hetzelfde of verschillend geslacht die op het tijdstip van het openvallen van de nalatenschap sedert minstens drie jaar ononderbroken ingeschreven zijn in een gemeentelijk partneriaatsregister en gedurende dezelfde periode een ononderbroken samenwoning hebben, te bewijzen met een uittreksel uit het bevolkingsregister. De gemeenten van het Vlaams Gewest houden een partneriaatsregister bij, teneinde voormelde inschrijvingen mogelijk te maken, en dienen op verzoek van de ingeschrevenen een attest af te leveren waaruit de duurtijd van de inschrijving blijkt.

Twee natuurlijke personen zoals vermeld kunnen zich slechts samen inschrijven in het gemeentelijk partneriaatsregister onder de volgende voorwaarden :

- geen van beide is gehuwd of ingeschreven in een ander partneriaatsregister ;
- beide beschikken over de nodige bekwaamheid, overeenkomstig de artikelen 1123 en 1124 van het Burgerlijk Wetboek.

De in het eerste en tweede lid bedoelde gelijkstelling tussen echtgenoten en in partneriaat samenwonenden geldt voor de toepassing van dit wetboek.”.

Op dit artikel is er een amendement van de heer Swennen tot vervanging dat luidt als volgt :

Dit artikel vervangen door wat volgt :

“Artikel 3

Aan hoofdstuk VI, afdeling 1, van hetzelfde wetboek wordt na artikel 48 een artikel 48¹ ingevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 48¹

Als in partneriaat samenwonenden worden beschouwd twee personen van hetzelfde of verschillend geslacht die op het tijdstip van het openvallen van de nalatenschap van de eerststervende van hen beiden, sedert minstens drie jaar ononderbroken ingeschreven zijn in een partneriaatsregister van een gemeente van het Vlaamse Gewest en gedurende dezelfde periode een ononderbroken samenwoning hebben in een gemeente van het Vlaamse Gewest, te bewijzen met een uittreksel uit het bevolkingsregister.

De gemeenten van het Vlaamse Gewest houden een partneriaatsregister bij teneinde voormelde inschrijvingen mogelijk te maken, en dienen op verzoek van één van de ingeschrevenen een attest af te leveren aan de bevoegde fiscale administratie, waaruit de duurtijd van de inschrijving blijkt. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen voor de inrichting van het gemeentelijk partneriaatsregister.

Twee personen kunnen zich slechts samen inschrijven in het gemeentelijk partneriaatsregister onder de volgende voorwaarden :

- beiden zijn ingeschreven in het bevolkingsregister van de gemeente in kwestie ;
- geen van beiden is gehuwd ;
- beiden beschikken over de nodige bekwaamheid ;
- tussen hen bestaat geen bloed- of aanverwantschap tot en met de derde graad.

Voorzitter

Indien de eerststervende van beiden in meerdere partneriaatsregisters ingeschreven was, of nog, meerdere malen in hetzelfde partneriaatsregister, wordt uitsluitend de laatste inschrijving in aanmerking genomen.

De gelijkstelling van in partneriaat samenwonenden met echtgenoten geldt voor de toepassing van de bepalingen van de hoofdstukken VI en VII van dit wetboek, met uitzondering van de artikelen 50, 51, 52, 56 en 60bis.”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 4

De nieuwe tarieven zullen van toepassing zijn op samenwonenden die drie jaar na de inwerkingtreding van dit decreet voldoen aan de gestelde voorwaarden. De gemeenten van het Vlaams Gewest dienen op de dag van de inwerkingtreding een partneriaatsregister geopend te hebben.

In een overgangperiode van drie jaar, volgend op de inwerkingtreding van het decreet worden als in partneriaat samenwonenden beschouwd twee personen van hetzelfde of verschillend geslacht die op het tijdstip van het openvallen van de nalatenschap ingeschreven zijn in een gemeentelijk partneriaatsregister en een ononderbroken samenwoning hebben, te bewijzen met een uittreksel uit het bevolkingsregister.

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer Swennen tot vervanging dat luidt als volgt :

A. In het eerste lid op de eerste regel het woord “nieuwe” schrappen.

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer Swennen tot vervanging dat luidt als volgt :

B. Het tweede lid schrappen.

De stemmingen over de amendementen en het artikel worden aangehouden.

Er is een amendement van de heer Swennen tot toevoeging van een nieuw artikel 5 dat luidt als volgt :

Een nieuw artikel 5 toevoegen, dat luidt als volgt :

“Artikel 5

In een overgangperiode van drie jaar, ingaand op de dag van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad, worden als in partneriaat samenwonenden beschouwd twee personen van hetzelfde of verschillend geslacht die op het tijdstip van het openvallen van de nalatenschap van de eerststervende van hen beiden ingeschreven zijn in een partneriaatsregister van een gemeente van het Vlaamse Gewest en een ononderbroken samenwoning hebben van drie jaar in een gemeente van het Vlaamse Gewest, te bewijzen met een uittreksel uit het bevolkingsregister.”

De stemming over het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 5 wordt aangehouden.

Er is een amendement van de heer Swennen tot toevoeging van een nieuw artikel 6 dat luidt als volgt :

Een nieuw artikel 6 toevoegen, dat luidt als volgt :

“Artikel 6

Dit decreet treedt in werking de eerste dag van de derde maand volgend op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 5 dat in werking treedt op de dag van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.”.

De stemming over het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 6 wordt aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren John Taylor en Peter Vanvelthoven houdende wijziging van artikel 56 van het Wetboek der Successierechten

– 645 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Taylor en Vanvelthoven houdende wijziging van artikel 56 van het Wetboek der Successierechten.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bossuyt, verslaggever, heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijn verslag zal zeer kort zijn. Dit voorstel van decreet heeft de bedoeling een fout recht te zetten in de artikels 48 en 56 in het Wetboek van Successierechten. Op 19 februari hebben we deze artikels goedgekeurd. Dit decreet introduceert een belastingskrediet voor alle andere erfgenamen dan erfgenamen in rechte lijn of echtgenoten, broers of zussen. Het heeft tot doel de hervorming niet ten nadele van de kleine erfenissen te laten zijn zonder de begrotingsdoelstellingen uit het oog te verliezen.

Bij de totalen van de erfdelen van de groep anderen tot 500.000 frank mag een belastingskrediet worden afgetrokken van het totaal van deze erfden gedeeld door 500.000 frank en vermenigvuldigd met 75.000 frank.

De tekst van het decreet vermeld 50.000 frank. Hierdoor zouden de successierechten tot 25.000 frank hoger kunnen liggen. Dat is niet de bedoeling van de decreetgeving. Vandaar de technische aanpassing van dit voorstel.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heren Taylor en Vanvelthoven houdende wijziging van artikel 56 van het Wetboek der Successierechten.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Wat het Vlaamse Gewest betreft, wordt in het vierde lid van artikel 56 van het Wetboek der Successierechten de woorden "verminderd met 50.000 F" vervangen door de woorden "verminderd met 75.000 F".

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Dit decreet treedt in werking op 1 mei 1997.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.11 uur.*